IZDAJA ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VIII. - Štev. 43 (2039) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, torek 19. februarja 1952 Cena 20 lir

Prispevajte za Kulturni dom

IZ POROČILA DELEGACIJE OF O OBISKU PRI MARŠALU TITU

Jugoslavija za dokončno ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja

Kominformovske in druge laži o «baratto infame» in «prodajanju Trsta Italiji» dokončno razkrinkane - OF poziva vse demokrate, da okrepijo aktivnost za uresničenje res Svobodnega tržaškega ozemlja

Včeraj popoldne je bila na sedežu OF seja izvršilnega odbora, na kateri je delegacija glavnega odbora, ki je obiskala — kot smo že poročali — maršala Tita na Brionih, podala svoje poročilo, ki ga je izvršni odbor soglasno odobril. V naslednjem podajamo glavne misli poročila.

V skladu s predhodnim sklepom izvršilnega odbora Osvobodilne fronte je delegacija glavnega odbora Osvobodilne fronte, ki je bila sprejeta pri maršalu Titu, imela nalogo, da obširno in podrobno informira maršala Tita in preko njega jugoslovansko vlado o celotnem položaju Tržaškega ozemlja, predvsem pa o razpoloženju in težnjah večine tržaškega prebivalstva ter o položaju Slovencev na anglo-ameriškem področju cone A STO.

Delegacija je obširno prikazala, kako se položaj Slovencev v Trstu po drugi svetovni vojni ni korenito spremenil, kot bi lahko pričakovali po porazu Italije in z ustanovitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja, čigar statut določa enakopravnost italijanske in slovenske narodnosti. Res je, da obstajata osnovna in srednja šola toda nista enakopravni z italijansko.

Več kot sto let je poteklo od prve slovenske gledališke predstave v Trstu. Skromni začetki gledališkega življenja nosijo pečat narodno obrambnega sredstva in kulturnega uveljavljanja. Diletantsko gledališče z intenzivnim delom ob začetku stoletja preraste kmalu (1906) v profesionalno gledališče. Ob istem času se razmahne glasbeno življenje tržaških Slovencev s številnimi pevskimi zbori. Z ustanovitvijo glasbene šole (1909) so bili postavljeni temelji za globlji glasbeni razvoj. Obstajal je osrednji pevski zbor, vzgajali so se bodoči člani orkestra in pevci. Deset tisoči knjig iz osrednjih knjižnic so bili na razpolago tržaškim Slovencem. Dvoran za kulturne prireditve in zabavo je bilo 31, od teh v mestu in spodnji okolici 11. Od vseh teh je bilo 12 narodnih domov, ostale dvorane so bile v rokah zasebnikov, ki so jih dajali rade volje Slovencem na razpolago.

Vse to bujno kulturno življenje je Italija uničila. Kulturne ustanove in društva je razpustila, narodne domove požgala ali izsilila njih prodajo.

Tudi določbe mirovne pogodbe, ne glede na tiste o teritorialno-političnih pripadnosti, niso rešile vseh vprašanj, tiste določbe pa, ki so za Slovence ugodne, se ne izvajajo. Imetje Slovencev, ki ga je oropal fašizem, še ni bilo povrnjeno in tako so Slovenci še vedno gospodarsko odvisni.

Stanovanjske hiše, ki jih gradi tržaška občina v nekdaj čisto slovenskih predmestjih in vaseh ob obali, kamor se naseljujejo samo Italijani, krožejo na načrtne težnje, da se etnično stanje spremeni. Temu se pridružujejo še druge vrste nasilja, ki jih z odobravanjem zavezniških oblasti izvaja italijanska šovinistična uprava, s tem da ne priznava enakopravnosti Slovencev in slovenskega jezika ter da izvaja diskriminacijo Slovencev na vseh področjih. V veljavi so še fašistični zakoni, ki ne priznavajo obstoja Slovencev v Trstu. Se vedno niso razveljavljene obsodbe posebnega fašističnega sodišča.

Delegacija je nato obrazložila škodo, ki jo je tržaškim Slovencem prizadejala Italija. Italija je slovensko gospodarstvo v Trstu do mala uničila. Težko je tudi približno oceniti višino škode. Samo vrednost premoženja slovenskih in hrvatskih denarnih zavodov je znašala ob italijanski zasedbi okrog 50 milijonov zlatih kron, ki bi danes predstavljale vrednost okrog 25 milijard lir. Temu bi morali še prišteti škodo za premoženje ostalih gospodarskih ustanov, ki bi po današnji vrednosti znašala najmanj 5 milijard lir. Tržaški Slovenci so ob zlomu Italije ostali brez denarnega zavoda, brez zadrug in večjih podjetij, z uničenim ribištvom in zaostalim poljedelstvom. Ko je Italija zasedla to ozemlje, so imeli Slovenci samo na ozemlju področja A STO 15 zavarovalnic, 28 konsumnih, 11 proizvajalnih, 14 denarnih zavodov in Zadružno zvezo s sedežem v Trstu, v kateri je bilo včlanjenih 86 kreditnih zadrug in 52 gospodarskih ter proizvajalnih zadrug iz širše tržaške okolice. Vse to je Italija domala uničila.

Priroden je torej odpor vseh tržaških Slovencev, da bi ponovno prišli pod Italijo, ker so rane, ki nam jih je zadala Italija, še sveže, ker vidimo, kako se godi goriškim in beneškim Slovencem, in čutimo italijanski politični pritisk celo danes, ko je to ozemlje pod vrhovno upravo anglo-ameriških vojaških sil.

Pri podajanju slike o tem položaju je delegacija izhajala iz stališča mirovne pogodbe z Italijo, t. j. iz dejstva, da je z mirovno pogodbo bilo to ozemlje dokončno ločeno od državnega ozemlja Italije in da se s tega ozemlja ustvari samostojna teritorialna enota z imenom Svobodno tržaško ozemlje, za katero je bila s posebnim statutom določena široka demokratična uprava in popolna narodna enakopravnost tu živečih narodnih skupin. Delegacija je podrobno prikazala maršalu Titu, da v nasprotju z določbami mirovne pogodbe še vedno ni v coni A STO izvedena demokratizacija upravnega življenja in da je s pomočjo anglo-ameriške vojne uprave vso oblast monopolizirala klika italijanskega iredentističnega vodstva, ki vodi politično dejansko priključevanja tega ozemlja k Italiji.

Končno je delegacija, ko je preko maršala Tita zaprosila jugoslovansko vlado, naj se zavzame za pravilno rešitev vseh teh vprašanj, opirala svojo zahtevo na dejstvo, da je večina prebivalstva Tržaškega ozemlja obeh narodnosti odločno proti ponovni priključitvi tega ozemlja k Italiji.

Delegacija je maršalu Titu o vseh teh vprašanjih izročila obširno spomenico, podprto s podrobnim in konkretnim materialom.

Maršal Tito je delegacijo prisrčno sprejel, se z njo zadržal v večurnem razgovoru, se podrobno zanimal za vsa vprašanja in obljubil vso pomoč, ki jo lahko Jugoslavija da naši borbi za dokončno in pravilno rešitev vseh navedenih vprašanj.

Iz vsega poteka razgovora pa je delegacija prišla do trdnega prepričanja, da se je Jugoslavija vedno iskreno zavzemala, da se uresničijo težnje demokratičnega prebivalstva Tržaškega ozemlja in da se bo tudi v bodoče zavzela, da se IZVEDEJO DOLOCBE MIROVNE POGODBE O USTANOVITVI SVOBODNEGA TRZASKEGA OZEMLJA.

To jasno stališče Jugoslavije ponovno razkrinkuje vse laži in insinuacije naših nasprotnikov, predvsem kominformističnega vodstva, da Jugoslavija prodaja Trst Italiji, o «baratto infame», da prepušča tržaške Slovence svoji usodi in o vsem mogočem, kar je bilo v zvezi s tem rečenega in napisanega od naših nasprotnikov. Kominformistično vodstvo si bo poč moralo izmisliti novo propagandno laž v borbi proti socialistični Jugoslaviji, da bi lahko še nadalje, vsaj v omejenem številu, držalo okoli sebe svoje prevarane pristaše. Izkušnja nam ponovno potrjuje pravilnost znanega izreka: «Laž ima kratke noge».

Ob tej priliki pozivamo vse, ki jim je res iskreno pri srcu, da se uresničijo težnje večine našega prebivalstva, da se v bodoče ne dajo zapeljati po vsej mogoči propagandi in lažem odkritih in prikritih pobornikov priključitve STO k Italiji (italijanskega iredentističnega in kominformist čnega vodstva) in da z večjim zaupanjem gledajo v svojo prihodnost. Vse pozitivne in demokratične sile, ki nočejo več povratka Italije v naše kraje, pa pozivamo, da še bolj strnejo svoje vrste in pojačijo aktivnost za dokončno uresničenje res Svobodnega tržaškega ozemlja.

Adenauer se je sestal s tremi zunanjimi ministri

Uradno poročilo o sestanku bo izdano šele danes - Neuradna poročila govore o «precejšnjem napredku» - Francoska narodna skupščina bo danes končno le glasovala o evropski vojski

LONDON, 18. — Kancler Adenauer je bil danes prvič navzoč na sejah konference treh zunanjih ministrov. Ministri so se sestali že v nedeljo, čeprav z nekoliko zamude, ker Schuman ni mogel priti pravočasno iz Pariza. Zdi se, da so v nedeljo na dveh sejah trije ministri dosegli zadostno so glasje o svojem stališču do Nemčije, tako da so lahko pokličali Adenauerja že v ponedeljek predpoldne, čeprav so prvotno mislili, da bo do skupne seje lahko prišlo šele popoldne.

O današnjih dveh sejah z Adenauerjem, ki so jih zvečer nekoliko bolj neuradno nadaljevali na večerji, ki jo je priredil Eden, je bilo mogoče izvedeti le malo podrobnosti. Uradno poročilo bo izdano šele v torek. Na dnevnem redu pa so bili vsekakor razgovori o odnosih med bonnsko vlado in zahodnimi zavezniki in o pogajanjih za pogodbene sporazume, ki naj nadomestijo sedanji okupacijski statut.

V okviru prvega vprašanja gre predvsem za stroške za vzdrževanje zavezniških «varnostnih sil», ki bodo nameščene na nemškem ozemlju. Določi je bilo treba skupno vsoto, ki bi obsegala nemški prispevek za evropsko vojsko in pa stroške za vzdrževanje zavezniških čet v Nemčiji. Druga vprašanja se nanašajo na odnose med Nemčijo in NATO preko evropske vojske, na posebna pooblastila, ki si jih bodo okupacijske velesile še nadalje pridržale v Nemčiji, vprašanje volnih zločincev in omejitve na področju nemške vojaške proizvodnje, ki naj ostanejo še naprej v veljavi.

Kot se izve iz dobro obveščenega vira, so na današnjih razgovorih dosegli precejšen napredek. Glede vojnih zločincev so dosegli sporazum na osnovi ustanovitve skupnega organizma, ki bi naj posamezno pregledal primere zaprtih vojnih zločincev, ki jih je v Nemčiji še približno tisoč. V tem organizmu bi sodelovali tudi Nemci.

Ministri so govorili tudi o vprašanju nemškega finančnega prispevka k evropski obrambi. Kot osnovo so vzeli priporočilo začasnega odbora NATO, ki predvideva nemški prispevek 11.250.000.000 nemških mark letno. Ta številka se bolj približuje nemškim predlogom (10.500 milijonov) kot prvotnim zavezniškim zahtevam (13 milijard). Menijo, da Adenauer še ni mogel dokončno pristati na to številko, ker se mora posvetovati s člani svoje vlade, vendar se zdi, kar bi potrjevale tudi današnja poročila iz Bonna, da zahodnonemška vlada ne bo delala večjih težav.

Zdi se tudi, da bo mogoče doseči sporazum o nemškem sodelovanju z NATO, in sicer na osnovi kompromisnega predloga, po katerem bi imela atlantski svet in svet evropske vojske, v katerem bo zastopana tudi Nemčija, od časa do časa skupne seje, tako da bi Nemci nekako «pri zadnjih vratih» le prišli v atlantsko organizacijo. Zavezniški predstavnik pa je odločno zanikal, da bi bili govorili o ameriškem sprejemu v atlantski pakt.

Glede Posarja menijo, da so ministri priporočili neposredna nemško - francoska pogajanja, ki naj se zdi vprašanje omejitev nemške vojaške proizvodnje. Angleži in Amerikanci so naklonjeni nekaterim omejitvam, zdi se pa, da se ne strinjajo povsem s precej drastičnimi francoskimi zahtevami.

Po jutranji seji je bil Adenauer Edenov gost na kosilu, medtem, ko je Acheson kosil s Churchillom. Zvečer so vsi štirje ministri večerjali skupaj, obenem s tremi visokimi komisarji v Nemčiji in z nekaterimi svojimi sodelavci.

Popoldne so se trije zahodni ministri sestali najprej sami, medtem, ko je Adenauer obiskal Churchilla. Rečeno je sicer bilo, da je bil obisk «vljudnostnega značaja», vendar je bil precej dolg in je trajal 45 minut. Kasneje je Adenauer odšel na Foreign Office in se pridružil konferenci treh ministrov.

Jutri predpoldne ob 9.30 bo francoska narodna skupščina končno glasovala o evropski vojski. Manever golistov je v noči od sobote na nedeljo v zadnji minuti prisilil Faura, da je postavil zahtevo po zaupnici in s tem dosegel odložitev glasovanja. Ko se je skupščina že pripravljala na glasovanje o vladni resoluciji, ki je dobila podporo socialistov, so golisti zahtevali tako imenovano «javno glasovanje na tribuni». V francoski parlamentarni praksi pomeni to, da mora vsak poslanec osebno prinesti svojo glasovnico na tribuno in da nihče ne more glasovati s pooblastilom. Ker je bila ura že 4,30 zjutraj, je vsaj polovica vladnih poslancev že odšla spat in pustila svojim tovarišem pooblastila. Glasovanje po tej proceduri bi pomenilo gotov poraz vlade. Zaradi tega je bil Faure prisiljen rešiti položaj z zahtevo o glasovanju o zaupnici, ker predpisuje ustava, da mora med tako zahtevo in glasovanjem poteči vsaj 24 ur.

Atlantski namestniki so se sestali v Lizboni

LIZBONA, 18. Včeraj in danes se je sestal v Lizboni atlantski svet namestnikov, ki pripravlja dnevni red bližnje konference atlantskega sveta in proučuje načrte za notranjo reorganizacijo atlantske organizacije. Zvečer so začeli namestniki razpravljati o dokončnem besedilu protokola o vključitvi evropske obrambne skupnosti v NATO.

Glede predlogov za reorganizacijo NATO je treba razčistiti predvsem tri vprašanja: 1. pooblastila glavnega tajnika, ki bo vodil novi stalni organizem za opravljanje dnevnih poslov atlantske organizacije; 2. dokončni izbor osebe, ki ji bo poverjena naloga glavnega tajnika; 3. izbor kraja, kjer bo imela sedež stalna atlantska organizacija.

O drugem vprašanju menijo, da ima največ možnosti, da postane glavni tajnik, kanadski zunanji minister Lester Pearson, sedanji predsednik atlantskega sveta. Sodijo, da bi Pearson sprejel to nalogo.

Glede sedeža ostaja izbira med Londonom in Parizom: **mnoge države podpirajo kandidaturo Parza, medtem ko se Anglija, ki ima za sabo še nekatere delegacije, poteguje za London.** Odločitev o tem pripada svetu ministrov, ki se bo sestal v sredo.

Protokol o vključitvi evropske obrambne skupnosti v NATO bo imel obliki priloge atlantskega pakta; poudarjal bo, da bo vsak oborožen napad na katerega koli člana evropske vojske smatran za napad na vso atlantsko organizacijo v skladu z atlantskemu paktu.

Današnji seji sveta namestnikov sta prisostvovala prvič tudi zastopnika Grčije in Turčije.

Nobenega sporazuma pri pogajanjih v Teheranu

TEHERAN, 18. — Danes je bil nov plenarni sestanek med Mosadekom in predstavniki Mednarodne banke. Po sestanku je iranski predstavnik izjavil, da do sedaj ni bil dosežen sporazum o nobeni važni točki. Izjavil pa je, da morebitni odhod delegatov Mednarodne banke, ki je predviden za sredo, ne bi pomenil, da so se pogajanja razbila. Prav tako ni izključeno, da bi v Teheran prišla druga delegacija, ki bi pogajanja nadaljevala. Nov sestanek je bil določen za popoldne pa se je ameriški poslanik Henderson sestal z iranskim zunanjim ministrom. O tem razgovoru je predstavnik zunanjega ministrstva izjavil, da je Henderson zanikal govorice, da je Eksportna-importna banka sklenila, da ne bo dovolila Perziji posojila 25 milijonov dolarjev. Dodal je, da banka še proučuje to vprašanje.

Po včerajšnjem sestanku so bili sklenili, da se pogajanja prekinejo, ker je Mosadek vztrajal na določbah zakona o podržavljenju petroleja, in določen je bil odhod delegacije Mednarodne banke. Pozneje pa so se sporazumeli, da se danes ponovno sestanejo.

TEL AVIV, 18. — Predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva je nocoj sporočil, da je izraelska vlada formalno pristala na vabilo Zahodne Nemčije za začetek pogajanj o reparacijah.

PLAZOVI IN ZAMETI V GORNJI SOŠKI DOLINI

25 ČLOVEŠKIH ŽRTEV

V Borjani, Žagi in Soči so plazovi odnesli 13 hiš, 14 hlevov, 1 planinsko mlekarno ter poškodovali 20 hiš in 8 hlevov - Pod težo snega se je zrušilo 14 hiš Plazovi odnesli 200 ovac in koz - Idrija in Bovec še vedno odrezana od sveta

Izredni ukrepi slovenske vlade

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 18. — Z velikimi napori so železničarji Slovenije obnovili železniški promet z Italijo in Avstrijo. Toda še vedno ni vzpostavljen promet Jesenice - Gorica. Šele danes se je po šestdnevnih naporih posrečilo vzpostaviti zvezo s Tržičem na Gorenjskem. Se težji je položaj v krajih, kjer ni železniških prog.

Dolina Idrijce je popolnoma odrezana od sveta. Telefonske zveze z Idrijo še niso vzpostavljene. Da bi se čimprej obnovil promet in telefonska zveza z Idrijo, so poslali dva buldožerja in okrog 1500 delavcev, ki čistijo sneg med Hotedršico in Godovičem ter med Sv. Lucijo in Idrijo. Prav tako še niso vzpostavljene zveze s Tolminom, Bovcem, Bohinjsko Bistrico in Zgornjo Savinjsko dolino na Štajerskem. V teh krajih že primanjkuje prebivalstvu hrane. Zato je svet za blagovni promet Slovenije izdal ukrep, da se lahko začnejo izkoriščati rezerve moke. Na Idrskem, Tolminskem, Bovškem in Kobariškem je povzročil sneg veliko škodo in človeške žrtve.

V Tolminu in okolici je sneg visok 2 metra, v Kobaridu 2,5; v Bovcu pa 3,5 metrov. Snežni zameti so ponekod dosegli višino 8 metrov. V vaseh Borjana, Žaga in Soča so plazovi odnesli več hiš. Po nepopolnih podatkih so plazovi odnesli 13 hiš, 14 hlevov, 1 planinsko mlekarno in poškodovali okrog 20 hiš in 8 hlevov. Pod težo snega se je zrušilo 14 hiš.

Do sedaj so ugotovili 25 smrtnih primerov.

Poleg tega so plazovi odnesli 200 ovc in koz. Prebivalci tolminskega okraja skupno z borci Jugoslovanske ljudske armade neprestano čistijo poti. Za čiščenje glavne ceste je poslan na pomoč buldožer. Z velikimi napori je vzpostavljena telefonska zveza Sv. Lucija - Kobarid in Bovec ter železniški promet od Sv. Lucije do Gorice. Na Tolminsko, Kobariško in Bovško in v Sv. Lucijo so poslali skupine, ki bodo vodile reševalne akcije.

Zaradi hude nesreče, ki je zadela Slovenijo in zaradi nevarnosti poplav in plazov je vlada Slovenije imela danes izredno sejo ter sklenila, da se uvede splošna mobilizacija delovnih sil in transportnih sredstev. V ta namen je ustanovljena pri vladi posebna komisija, ki jo sestavljajo zastopniki najvažnejših ministrstev, sindikatov, OF in množičnih organizacij. Poleg tega so v vseh okrajih ustanovljeni posebni štabi, posebne smučarske skupine in reševalne skupine, ki bodo odšle na pomoč prizadetim vasem. Vladna komisija je takoj začela z delom. V Tolminu, Kobaridu in Bovcu, ki so najbolj prizadeti, so poslane skupine radiotelegrafistov na smučkah. Računajo, da bo pot do Bovca očiščena šele v 6 dneh.

Ljudske oblasti bodo takoj začele reševati vprašanje preskrbe prebivalstva s hrano. V Tolminu in Kobaridu imajo samo za 6 dni hrane. Idrija je skoraj popolnoma brez moke. V primeru potrebe bo ljudska oblast poslala prizadetim hrano z letali.

Resen položaj v Beneški Sloveniji

VIDEM, 18. — Danes se je posrečilo odpreti pot preko Klodiča do področja Dreke, ki je bila blokirana zaradi snega. Iz Klodiča je odpeljal tovorni avtomobil poln živil in zdravil.

Skupina alpincev je sporočila, da so bili prebivalci vasi Trinko in Spodnje Dreke, ki sta bili najbolj prizadeti zaradi plazov, ki se od časa do časa valijo s Kolovrata, že deležni prve pomoči. Tudi v vasi Kraj je velika nevarnost plazov.

Tudi v dolini Rezije, ki je popolnoma blokirana zaradi snega, in kjer je prebivalstvo ostalo tudi brez živeža, je položaj precej resen. Po štirih dneh so komaj sinoči vzpostavili telefonsko zvezo. S plugom skušajo utreti pot do Rezjute, kjer so se porušile nekatere strehe pod težo snega. Nobenih vesti ni še iz Učeje, zadnje vasi v zgornji Terski dolini. Oblasti so odredile, da se pošlje pomoč preko Tarčenta in da se čimprej obnovijo zveze.

31 mrtvih pri letalski nesreči

PALERMO, 18. — Včeraj se je nad Sicilijo zrušilo letalo, ki je bilo last neke angleške privatne družbe. V letalu je bilo 26 potnikov in 5 mož posadke. Pri tem so bili vsi potniki ubiti.

Danes so reševalne skupine našle razbitine letala na griču Cinta in trupla ponesrečencev.

V Rimu je umrl senator Facchinetti

RIM, 18. — Včeraj je v Rimu umrl republikanski senator Cipriano Facchinetti. Rojen je bil leta 1869. Z 19. letom je postal novinar. Leta 1924 je bil izvoljen za poslanca v rimskem parlamentu. Pri razpustitvi poslanske zbornice leta 1926 je fašizem odredil njegovo aretacijo, ki pa se ji je izognil, s tem da je zbežal v inozemstvo. Bil je med vidnimi predstavniki antifašistične koncentracije v izgnanstvu. Leta 1940 po okupaciji Pariza je zbežal v Marseille, februarja 1943 je bil aretiran in odgnan v zapor v Italijo. Izpuščen je bil po 25. juliju in je zbežal v Svico, kjer je ostal do decembra 1943.

Po vojni je bil imenovan za ministra v narodni konsulti, kjer je zastopal akcijsko stranko. Pozneje je postal pristaš republikanske stranke in julija 1946 je bil po proglasitvi italijanske republike imenovan za vojnega ministra v drugi De Gasperijevi vladi ter za obrambnega ministra v četrti De Gasperijevi vladi. Imenovan je bil za dosmrtnega senatorja.

Bil je tudi predsednik Narodne zveze italijanskega tiska ter predsednik upravnega sveta in ravnatelj agencije ANSA.

LONDON, 18. - V zunanjim ministrstvu javljajo, da bo zunanji minister Eden jutri zjutraj še pred sestankom treh zahodnih zunanjih ministrov sprejel egiptovskega poslanika.

Mednarodna komisija, ki jo je na področju Sueškega prekopa poslala Mednarodna organizacija za delo, da ugotovi, ali je utemeljena egiptovska pritožba, da so britanske oblasti na tem področju kršile izjavo o človeških pravicah in mednarodno konvencijo o prisilnem delu, je objavila svoje poročilo. V tem poročilu prihaja do zaključka, da trditve egiptovske vlade niso potrjene z ugotovitvami te komisije.

Ponovna nota FLRJ Madžarski zaradi zasedbe otoka na Muri

Mešana komisija naj reši vprašanje vseh mejnikov vzdolž meje med obema državama - Kominformovske tatvine plovnih objektov FLRJ na Donavi - Zaradi ugodnih cen bo letos obiskalo Jugoslavijo okrog 100.000 turistov - 30 let „Borbe"

Predsednik Prezidija ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar (med veleposlanikom Brilejem in njegovo ženo) ob prihodu v London, kjer se je udeležil pogreba angleškega kralja Jurija VI

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Zunanje ministrstvo FLRJ je danes izročilo madžarskemu poslaništvu v Beogradu ponovno protestno noto zaradi madžarske zasedbe jugoslovanskega otoka na reki Muri in ponovno zahteva, da madžarska vlada sprejme jugoslovanski predlog o ustanovitvi mešane komisije jugoslovansko-madžarske mešane komisije za rešitev tega vprašanja. Hkrati zahteva jugoslovanska nota, da se prouči vprašanje mejnikov vzdolž jugoslovansko madžarske meje.

Jugoslovanska nota poudarja, da madžarska vlada ni mogla v svojem odgovoru dokazati, da otok na Muri pripada madžarskemu ozemlju. Nasprotno, dejstvo, da madžarska vlada ni sprejela jugoslovanskega predloga, da bi se spor rešil s pomočjo mešane komisije, dokazuje neupravičenost madžarske trditve. Spor o pripadnosti otoka na reki Muri dokazuje potrebo, da se dokončno reši vprašanje mejnikov. Za časa druge svetovne vojne so madžarski vojaki na mnogih mestih poškodovali in odstranili mejnike. Uradni zastopnik Madžarske je leta 1949 v Beogradu priznal, da na meji danes manjka okrog 800 mejnikov. Ker tako nenormalno stanje daje možnost za nove incidente, predlaga jugoslovanska vlada, da se sestavi mešana komisija in da se podpiše medsebojna konvencija o čuvanju teh mejnikov. Predlog jugoslovanske vlade je ponovni dokaz miroljubnosti njene politike.

S posebnim letalom je danes prispel v Beograd predsednik Prezidija zvezne ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar na zemunsko letališče.

V članku pod naslovom «Tatvine na Donavi» piše današnja «Borba», da so sovjetske oblasti po vojni zaplenile in zadržale večje število jugoslovanskih vlačilcev ter rečni ladji «Junak» in «Vitez», ki so bile tedaj v premaganih državah. Samo vrednost vlačilcev, ki jih sovjetske oblasti kljub jugoslovanskim zahtevam nočejo vrniti, znaša okrog 50 milijonov dinarjev. Poleg tega pa je Sovjetska zveza zaplenila rečne plovne objekte Nemčije in Avstrije in prevzela pod svojo upravo romunske, bolgarske in madžarske rečne ladje in vlačilce. Na ta način razpolaga danes Sovjetska zveza z največjim delom donavskega brodovja. Sovjetska zveza je na podonavski konferenci leta 1948 v Beogradu obljubila, da bo vrnila vse jugoslovanske plovne objekte. Toda do danes svoje obljube ni izpolnila. Nasprotno, njeni mornarji in mornarji rečnih ladij satelitskih držav na potovanjih po Donavi često kradejo in odvlačujejo s seboj čolne in druge manjše plovne rečne objekte na Donavi.

Italijanska unija za Istro in Reko je danes začela izdajati revijo «Panorama», ki bo izhajala dvakrat mesečno. Prva številka objavlja članke mladih jugoslovanskih književnikov in javnih delavcev.

Agencija «Putnik» vodi pogajanja z raznimi inozemskimi turističnimi agencijami za letošnji obisk inozemskih turistov v Jugoslaviji. Računa se, da bo jugoslovanska letovišča obiskalo letos okrog 100.000 inozemskih turistov iz Anglije, Amerike, Švedske, Danske, Belgije, Holandije in držav Bližnjega vzhoda. Inozemski turisti bodo imeli 20 odstotkov popusta v hotelih in poseben popust na železniških ladjah in avtobusnih. Novi tečaj dinarja bo omogočil inozemcem zelo cenen obisk jugoslovanskih turističnih središč. Računa se, da bo angleškega turista stal enodnevni penzion okrog 1 funta. Ameriški turisti bodo lahko za nepolnih sto dolarjev v 15 dneh obiskali najlepša turistična železnicah, ladjah in avtobusih. Novi tečaj dinarja bo lepših hotelih Italije in Francije.

Današnja beograjska lista «Politika» in «20 Oktober» objavljata daljše članke o proslavi 30-letnice izhajanja «Borbe», glasila KPJ. Nocojšnja «Borba» pa podaja v uvodnem članku zgodovino svojega 30 letnega delovanja. «Sedanja proslava «Borbe» — piše «Politika» — ni samo njena proslava, temveč je hkrati pomembna za našo svobodoljubno misel in tiskano besedo. «Borba» je samo najizrazitejši primer in vtelešenje teh teženj. To je proslava 30-letne borbe, katere osnovna zamisel se uresničuje v današnjem skupnem delu, v socializmu».

ZSSR bi rada posegla „uradno" v korejsko vprašanje

Delegacija OZN je «pogojno sprejela» predlog o sklicanju politične konference o bodočnosti Koreje, odklanja pa, da bi bili sovjetski predstavniki med «nevtralnimi opazovalci» premirja

PAN MUN JOM, 18. — Včeraj je načelnik odposlanstva Združenih narodov vice-admiral Turner Joy izjavil severnim zastopnikom, da poveljstvo Združenih narodov pogojno sprejema njihov predlog za sklicanje politične konference po sklenitvi premirja. Pri tem je poudaril, da se mora taka konferenca omejiti samo na korejska vprašanja in naj na njej razpravljajo o odpoklicu tujih sil s Koreje.

Severni so zaprosili za odlog do danes, zato da lahko pripravijo odgovor. Danes pa so ponovno zaprosili za odlog do jutri, ne da bi navedli vzrok za to zahtevo.

Stabni častniki pa so nadaljevali razpravljanje o tretji in četrti točki dnevnega reda. Polkovnik Cang Cun San je prebral dolgo izjavo, v kateri zahteva od zavezniških delegatov, naj umaknejo svoje ugovore proti imenovanju sovjetskih zastopnikov za nevtralne opazovalce. Dodaj je, da ni na svetu enobene nevtralne države, če se Sovjetska zveza ne more imeti za nevtralno. Prav tako je čudno, da Združeni narodi sprejmejo ČSR in Poljsko, dočim odklanjajo SZ. V izjavi se dodaja, da morata obe strani istočasno in takoj odobriti nasprotnikovo imenovanje nevtralnih držav, če se je treba držati postopka o odobritvi, drugače pa mora biti vsaki od obeh strani dovoljeno navesti, katere nevtralne države je izbrala, ne bi pil potreben kak «odobritveni postopek».

Po izjavah severnih odgovarjajo tri države, ki so jih oni določili, zahtevanim pogojem, «da niso sodelovale s svojimi silami pri sovražno tih na Koreji».

Za tem so nadaljevali razpravljanje o dohodnih pristaniščih, obe strani pa sta ostali na svojih zahtevah.

Z odločno odklonitvijo delegacije OZN, da prepusti sovjetske predstavnike v komisijo nevtralnih opazovalcev, se lahko reče, da se je začela polemika, ali je Sovjetska zveza nevtralna v sedanji korejski vojni. Če pa bi združeno poveljstvo sprejelo predstavnike SZ kot predstavnike nevtralne države, so nekateri mnenja, da ne bi Sovjetska zveza prišla v poštev pri mirovni konferenci, ker je ne bi mogli hkrati imeti tudi za «zainteresirano državo». Naj bo kar koli, se zdi, da je Sovjetska vlada odločena poseči na ta ali oni način uradno v korejsko vprašanje.

Tudi Anglija sporoča da bo preskusila atomsko bombo

Poročilo angleškega ministrskega predsedstva pravi, da bodo v tem letu v Avstraliji izvršili atomske poskuse - Navdušenje angleškega tiska - McMahon govori o spremembi McCarrenovega zakona

LONDON, 18. — Predsedstvo angleške vlade je danes, objavilo sledeče uradno poročilo: «V tem letu namerava vlada Velike Britanije izvesti poskus z atomskih orožjem, ki so ga izdelali na področju Združenega kraljestva v ozkem sodelovanju z avstralsko vlado. Poskus bodo izvedli na tak način, da zaradi radioaktivnosti ne bosta ogrožena zdravje in varnost ljudi v Commonwealthu».

Eksperiment bodo verjetno izvršili na poskusnem strelišču v Woomeri, približno 500 km severno od Adelaide, kjer so že preskusili razne vrste orožja, kot brezžično vodene izstrelke, letala brez pilotov in časovne vžigalnike. Vendar menijo nekateri avstralski listi, da bodo za poskus izbrali puščave v osrčju Avstralije.

Danes so tudi sporočili, da sta dve ladji angleške mornarice pripravljeni na odhod v Avstralijo. Po nekaterih poročilih sta ladji vkrcali vso potrebno opremo in material za atomske poskuse v Avstraliji. Čeprav uradno niso dali nobenega pojasnila k lakoničnemu poročilu ministrskega predsedstva, sodijo v tehničnih krogih, da bodo v Avstraliji preizkusili rakete ali brezžično vodene izstrelke z atomskih razstrelivom.

Poročilo z Downing Streeta, da bo Anglija v tem letu preskusila atomsko orožje, objavljajo danes skoraj vsi londonski časopisi z velikimi naslovi in na vidnem mestu, čeprav se je že skoraj leto dni vedelo, da pripravljajo Angleži atomsko bombo.

Večina listov meni, da bo poročilo o angleških atomskih poskusih morda povzročilo spremembo v ameriškem stališču na atomskem področju. V Angliji so se že večkrat razburjali zaradi ameriške skrivnostnosti zlasti še, ker so angleški znanstveniki med vojno precej prispevali k izdelavi prve atomske bombe.

Čeprav zahteva izdelava atomskega orožja ogromne stroške, sprejemajo številni komentatorji vest z velikim veseljem in izražajo mnenje, da se bo mednarodni prestiž Anglije povečal. «Mar lahko kakšna država čez noč poveča svoj pomen? se vprašuje «Daily Ekspress» in odgovarja: «Velika Britanija je to storila. Vest, da bo Anglija preskusila lastno atomsko bombo, ustvarja vsej eno osnovo, na kateri lahko mislimo na vojaško enakopravnost z Rusijo in Ameriko. To ne koristi samo Angliji, temveč tudi miru».

«Manchester Guardian» pa kaže nejevoljo in se vprašuje, zakaj mora Anglija metati skozi okno milijone, da bi opravila delo, ki je bilo že storjeno v Ameriki. «Nemalo čudno je, da moramo trošiti milijone, da bi naredili vtis na našega najboljšega zaveznika, in še bolj čudno je, da moramo izdelati atomsko bombo, da bi odstranili Mc Carrenov zakon». Mc Carrenov zakon pripoveduje namreč sporočanje ameriških atomskih tajnostih tujim državam

Pravo jezo pa kaže kominformovski «Daily Worker», ki pravi, da si je Velika Britanija nakopala «prekleistvo brez olajševalnih okoliščin» in da je atomska bomba «orožje zahrbtnih strahopetcev». List pravi tudi, da je angleška atomska bomba močnejša kot tista, ki je padla na Hirošimo ali na Nagasaki, vendar toliko lahka, da je lahko nosi reakcijski bombnik «Canberra», kar da «daje prednost Angliji pred Amerikanci v možnosti atomskih napadov».

Vprašanja Mc Carrenovega zakona se je dotaknil danes tudi predsednik ameriške senatne komisije za atomsko energijo Brian Mc Mahon, ki je v Washingtonu izjavil, da je «vrsta nesrečnih okoliščin preprečila, da bi jaz ali moji tovariši iz posebnega senatnega odbora za atomsko energijo izvedeli za angleške prispevke pri izgradnji prve atomske bombe, ko smo pripravljali Mc Carrenov zakon», Mc Mahon je dodal, da bo verjetno potrebno ves položaj še enkrat pregledati in «upoštevati vsa dejstva». Dejal je tudi, da bi ga zelo veselilo, ko bi Angleži hoteli sprejeti ameriško ponudbo in izvršili poskus na enem izmed ameriških preskusnih strelišč. Mc Mahon je tudi dejal, da bo angleška atomska eksplozija prispevala k stvari miru, «ker bo povečala skupno moč svobodnega sveta in zmanjšala pogum napadalca».

Komaj nekaj ur po angleškem poročilu o atomski eksploziji je tudi ameriško obrambno ministrstvo sporočilo, da izvajajo na atolu Eniwetok na Tihem oceanu priprave za nove atomske poskuse. Poročilo je zelo skopo s podatki in dodaja samo, da so priprave «že zelo napredovale», da pa strokovnjekov, ki bodo prisostvovali poskusom, še niso začeli prevažati.

V znanstvenih krogih ZDA menijo, da bi utegnili biti ti poskusi izvedeni še pred angleškimi. Sodijo tudi, da gre za orožje z izredno rušilno močjo, zaradi česar bi ga bilo nevarno preskušati na atomskem strelišču v Nevadi. Drugi spet menijo, da gre za vrsto orožja, ki zanima predvsem mornarico.

Iz Osla pa poročajo, da je izginil norveški atomski znanstvenik Perweren Skjold, sin slavnega norveškega slikarja. Skjold je bil star 30 let,

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Danes, torek 19. februarja
Konrad, Miloslav
Sonce vzide ob 7.03, zatone ob 17.36. Dolžina dneva 10.33. Luna vzide ob 2.14, zatone ob 10.26.
Jutri, sreda 20. februarja
Stanislava, Gojslav

Mutatis mutandis...

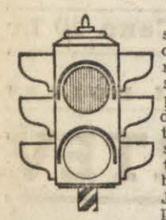

«Pripravljeni smo prezreti, da živi ta mrčes v naši sredi. Glavni pogoj pa je, da ta mrčes tiho prespi v senci. Če se to ne zgodi, bodo imeli Jugoslovani priliko grenko razmišljati o posledicah...»
(Tržaški list «*Nazione*» leta 1921)

Sovinisti se tudi izpreminjajo. Če so pred dobrimi tridesetimi leti odkrito pisali o «jugoslovanskem mrčesu», so se sedaj v toliko «zboljšali», da ne pišejo več o «mrčesu», ampak o «nezadovoljnežih», ki se upirajo državi, blatijo italijanske oblasti itd.

Vendar so bili cilji povsod isti. Pred leti so prav tako kot danes uporabljali vsemogoče izraze in spletke za izigravanje Slovencev.

Konec koncev pa se vprašajmo: Ali je kakšna razlika v končnih sredstvih; tako takrat kakor danes se hočejo sovinisti iznebiti «jugoslovanskega mrčesa». Zakaj sicer odtujevanje Goričanom priznanje italijanskega državljanstva in zapiranje slovenske šole (Krmin docet).

Provokacija!

GORICA, 18. — Že nekaj časa opažamo v «Delu» malodušnost glede procesa proti garibaldincem v Lucci. Kolikor bolj se je razprava bližala koncu in s tem prizadevala pripornikom krivico, toliko manj smo v «Delu» lahko brali o tem protizakonitem sojenju italijanskih borcev za svobodo. Njihova nesramnost je prišla celo tako daleč, da so v svoji zadnji številki objavili samo poročilo, koliko let ječe je za posamezne obsojence zahteval javni tožilec.

Očividno se bojijo, da bi padli v protislovje, če bi zagovarjali italijanske borce za svobodo, ker so se z ramo ob rami borili z jugoslovanskimi partizani za iste ideale. Njihovo glavno načelo je namreč vztrajno blatiti Jugoslavijo, če pa tega ni, potem je o njej bolje molčati.

Ko po eni strani puščajo na cedilu italijanske borce za svobodo, pa po drugi strani pišejo izmišljene vesti, ki naj bi se v St. Mavru širile v zvezi s prav tako neutemeljenimi govoricami, da bodo mejo v njihovi vasi premaknili. Na podlagi takih vesti so zgradili celo stavbo laži, češ da se prebivalstvo pripravlja na izpraznitev vasi itd., ker nočejo v Jugoslavijo.

Tako pisanje je provokatorsko. Uporablja pa ga lahko samo tisti, ki se igra z ljudmi in njihovimi interesi, nikoli pa kaj takega ne bo napisal poštenjak.

Prispevajte za KULTURNI DOM

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Reševali so upravne zadeve

Odobritev obračuna prejšnje uprave - Podpora turistični ustanovi za operno sezono - Razpravljanje o cesti Tržič Gradež

GORICA, 18. — Izredni seji pokrajinskega sveta, ki je bila preteklo soboto v sejni dvorani Trgovinske zbornice, je predsedoval pokrajinski predsednik odv. Culot.

Otvoritvi seje, katere so se udeležili skoraj vsi svetovalci, je sledilo čitanje zapisnika prejšnje seje, ki ga je svet soglasno odbril. Preden so prešli k obravnavi dnevnega reda, sta svetovalca KPI Toros in Poletto protestirala v zvezi s poplavljenci iz Polesine, nastanjenimi v Krminu, ki še niso prejeli podpore.

Nato so svetovalci prešli k sedmi točki dnevnega reda in odobrili predlog, po katerem se je pokrajinska uprava zaradi težkega ekonomskega stanja, v katerem so številne družine, ki živijo z delom pri pokrajinski upravi, odrekla poročnim posojilom, ki jim jih je svojčas dodelila.

Preden je odv. Culot prečital poročilo o delovanje prejšnje pokrajinske uprave in odobritvi obračuna za upravno leto 1950, je predsedniško mesto zasedel najstarejši odbornik dr. Cicuta, ker se je poročilo nanašalo na bivšo upravo, pri kateri je bil Culot predsednik. Na predlog svetovalcev Samba in Delpina je svet dal svoje priznanje bivši upravi. Ko je tajnik dr. Grion prečital obračun za leto 1950, so odv. Culot, kot predsednik bivše uprave, odbornik Gaspardis in svetovalec Poletto zapustili dvorano. Medtem so obračun dali na glasovanje. Svet ga je odobril soglasno.

Po odobritvi obračuna je predsednik odv. Culot odredil četrt ure odmora. Po odmoru je svet nadaljeval s proučevanjem dnevnega reda in odobril vrsto prispevkov. V zvezi s prispevkom Pokrajinskemu inšpektoratu za poljedelstvo za eksperimente proti toči na površini 500 ha zemlje med Krminom in Koprivo, kjer je toča lani in tudi že prejšnja leta uničila tri četrtine pridelka.

Poročilo o eksperimentih proti toči je podal odbornik dr. Gaspardis, ki je predlagal, da bi pokrajinska uprava prispevala 50 tisoč lir. Svetovalci skrajne levice so predlagali, naj pokrajina prispeva 100 tisoč lir. Temu predlogu je uvojavjal odbornik dr. Zernetti. Svet je pristal na kompromisni predlog, ki ga je dal predsednik, in sicer, da bo pokrajina zaenkrat prispevala samo 50 tisoč lir in po potrebi svoj prispevek dvignila na 100 tisoč.

Sledilo je poročilo dr. Querinija o sporedu prihodnje operne sezone. Turistična ustanova je namreč za prihodnji marec organizirala dve operni predstavi v gledališču Verdi: «Lucijo de Lammermoor» in «Fausta». Za kritje primanjkljaja, ki ga bodo imeli pri vsaki predstavi, ker je dvorana majhna, se je turistična ustanova obrnila na razne ustanove za prispevek.

Svet je sklenil prispevati za operno sezono največ 75 tisoč lir s pogojem, da tudi vse ostale ustanove do katerih se je obrnila turistična ustanova, ugodijo prošnji.

V zvezi z dvanajsto točko dnevnega reda, oziroma s proučitvijo načrta za novo cesto Tržič - Gradež, se je oglasil k besedi svetovalec iz Gradeža, ki je v obširnem in s statističnimi podatki podprtim poročilom, kritiziral načrt za gradnjo te ceste. Številne napake omenjenega načrta, izvedba katerega naj bi turistično poživila Gradež, ki je v zadnjih letih močno občutil konkurenco drugih obmorskih letoviščarskih krajev, sta svetu prikazala tudi odbornika dr. Querini in Zarnetti. V tej zvezi se je razvila živahna diskusija, v kateri so posegli številni svetovalci. Ker si zaradi nasprotnih mnenj odbor ni bil na jasnem, kako sestaviti predloge v tej zvezi, je predsednik sejo odložil na prihodnjo soboto.

Občni zbor

Planinskega društva v Gorici

V nedeljo je bil v prostorih restavracije «Pri zvezdi» 5. redni občni zbor Slovenskega planinskega društva, katerega se je udeležilo lepo število članov.

Otvoril je občni zbor podpredsednik, ki je v kratkem govoru pozval vse člane, naj sodelujejo in pomagajo društvu, da se bo okrepilo in razvijalo. Društvo deluje že dolgo vrsto let in si šteje v ponos, da v tem času ni nikoli razočaralo tistih, ki so imeli zaupanje vanj. V svojem govoru se je tudi spomnil preminulih članov Makarovića in Veliščeka in pozval navzoče, naj počastijo njun spomin z enominutnim molkom.

Sledilo je poročilo tajnika, ki je podal sliko delovanja društva v preteklem letu. SPD je organiziralo skupno 13 izletov v oddaljene in tudi v bližje kraje; udeležilo se jih je 390 planincev. Organiziran je bil izlet v Planico, katerega so se pa lahko udeležili le tisti člani, ki so imeli potni list. Izostala sta občajno miklavževanje in že tradicionalni planinski ples zaradi pomanjkanja primernih prostorov. Vse prošnje, da bi dobili v najem primerno dvorano, so ostale brez odziva. Naprosili so tudi Aero Club za uporabo velike dvorane ob goriškem letališču, toda povsod so naleteli le na gluha ušesa.

Sledilo je še poročilo blagajnika in preglednika računov. Društvo je tudi letos zaključilo svojo bilanco v aktivu. Tudi gospodar Peter je podal svoje poročilo in med drugim je tudi dejal, da obžalujejo vsi, ker so nam lepi izleti v našo ožjo domovino za sedaj otežkočeni, upanje pa je, da se bo to stanje izboljšalo ter da bo ponovno tudi Soška dolina odprta za naše planince. Če se bo to zgodilo, bo delovanje društva boljše, ker druge izletniške točke so oddaljene in izleti v Carnio ali Dolomite predstavljajo s finančne strani problem katerega vsak član ne more rešiti.

Nato je dobil odbor razrešnico in sledile so volitve v novi odbor. Med tem ko so potekale volitve pa so pevci in pevke zapeli nekaj pesmi. Prijetno je bilo poslušati ta improvizirani pevski zbor v lepo okrašeni dvorani, ki je spominjala na lep in tih gorski kotiček.

Po štetju glasov je novoizvoljeni odbor zasedel svoja mesta. V imenu odbora se je zahvalil Kumar Karlo, ki je pozval vse navzoče, naj se udeležijo kratkega popoldanskega izleta v Oslavje in zaključil 5 občni zbor SPD.

Občni zbor neposrednih obdelovalcev zemlje v Štandrežu

Društvo neposrednih obdelovalcev zemlje v Štandrežu vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v ponedeljek 25. februarja t. l. ob 18.30 v Lutmanovi dvorani v Štandrežu. Občnega zbora se morajo udeležiti osebno vsi člani. V primeru, da bi se ne mogel kakšen član udeležiti seje, ga bo moral nadomestili kak član njegove družine. Če se ne bo kak član udeležil občnega zbora ali ne bo poslal svojega pooblaščenca, ga ne bo društvu prihodnje leto sploh obveščalo o svojem poslovanju in mu ne bo nudilo nobenih društvenih ugodnosti.

Štandrešci si želijo

slovenska predavanja

STANDREŽ, 18. — Izvedeli smo, da bo organiziralo pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v prostorih osnovne šole predavanja o vrtnarstvu. Predavanje bo od 3. do 8. marca od sedmi uri zvečer.

Štandreški kmetovalci se predavanj zelo veselijo, ker je ta posel njihove življenjske važnosti. Štandrešci so daleč naokoli znani kot dobri vrtnarji.

Vendar pa jim pri vsem tem ni pogodu ena stvar. Predavanja bodo namreč v italijanskem jeziku. Na tem mestu moramo pripomniti, da jih bodo poseča predvsem starejši prebivalci, ki italijanskega jezika ne poznajo tako dobro, da bi lahko uspešno sledili podajanju. Zato bi bilo pravilno, da pošljejo slovenskega predavatelja, če so že sklenili predavanja organizirati. V tem primeru bi bila tudi sama predavanja plodovitejša. To je izrecna želja Štandrešcev in upamo, da jo bodo pokrajinske kmetijske oblasti upoštevale.

Pevmskemu kronistu

„Delo" za klobuk

PEVMA, 18. — «Delo» je v svoji zadnji številki napadlo domačinko iz Pevme, ki je šla pred kratkim na obisk v Jugoslavijo. Nadobudni kronist je bil tako podjeten, da je celo zvedel, kaj je dotična oseba nosila v kovčkih in je seveda iz tega napisal vrsto bedastih ugotovitev. Pevmčani ali kakor jih imenuje Delo Pevčani pa se takim gorostasnostim smejejo prav iz srca. Saj je vendar naravno: če gre nekdo koga obiskat, ne bo šel praznik rok, četudi ne bo šel čez mejo. Kronistu pa bi svetovali, naj bi se tudi malo poznavinal, kaj je neka oseba, ki je verjetno zelo blizu pisca omenjenega članka, dobila iz tiste Jugoslavije, kjer je v bujni fantaziji kronista tako velika lakota. Ne verjememo, da bi lačni ljudje pošiljali svojcem v Italijo hrano, če ne bi je sami imeli dovolj. In še nekaj.

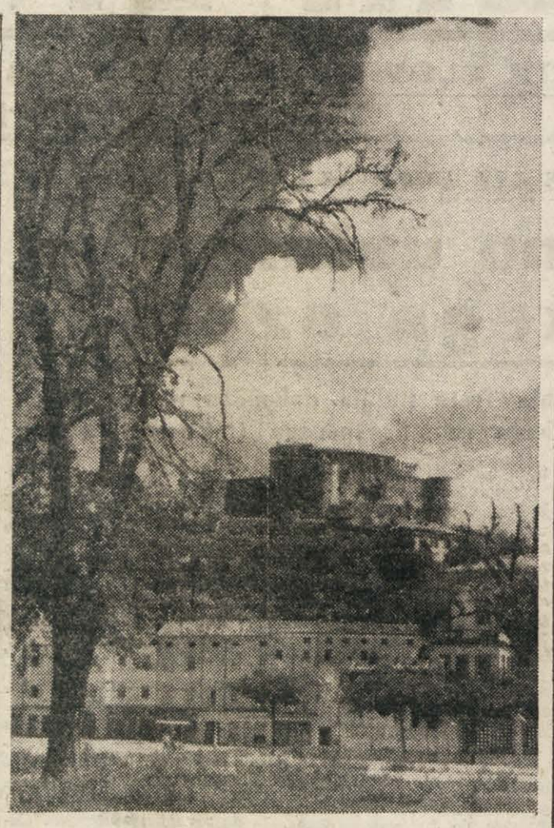

Pogled na goriški grad.

ŠELE OB SMRTNIH ŽRTVAH so se v Vidmu spomnili Beneške Slovenije

Pretektov «požrtvovalni» pohod proti Dreki, ki se je končal že pri Sv. Lenartu ali alpinizem po ravnem - Ljudstvo zahteva pomoč

V noči med preteklo sredo in četrtkom smo imeli v Benečiji in Furlaniji hud snežni metež. Od tedaj je že preteklo več dni in danes lahko ugotovimo, kje je ta metež povzročil največ škode. Tako lahko ugotovimo, da je bilo središče meteža bolj proti vzhodu kakor proti severu.

Mi smo že delj časa opozarjali na težki položaj, ki je nastal v Benečiji zaradi snega, toda videmski dnevni tisk se je ves čas zanimal le za Karnijo in za Kanalsko dolino, ker vodi po njej važna prometna cesta in železnica. Medtem ko so časopisi pisali o tem, kako so morali predstavniki furlanskih oblasti, ki so bili na neki konferenci na Koroškem, ostati tam, se ni nihče zanimal za položaj vsega beneškega ljudstva, ki je bilo popolnoma odrezano od sveta in ogroženo po plazovih. Da sta se n. pr. «Messaggero Veneto» in «Gazzettino» zbudila, je moral v soboto popoldne prihiteti v St. Peter Slovenov smučar, ki je obvestil oblasti o nesrečah v občini Dreka.

Ta smučar je povedal, da ljudstvo nima zdravil, da mu primanjkuje živil, da je plaz zasul dva moža, podrl šole in kabine. Tedaj so se listi spomnili, da obstaja nekje Beneška Slovenija in so se teh novic polastili ter jih objavili z velikimi naslovi.

Mi smo že dolgo pozivali oblasti, naj se spomnijo n. pr. Učeje, ti listi pa so šele sedaj omenili to vas, kjer je sedaj več kakor tri metre snega in ni izključeno, da so se tudi tam pripetile nesreče. Nihče pa se še ne spominja vasi v Krnahtski in Terski dolini, kjer tudi groze plazovi. Nihče se ne spomnijo slabega gospodarskega položaja teh ljudi. Ko pride pomlad, bodo ugotovili, da je večina stanovanjskih poslopij porušenih. Tedaj bi morali imeti že načrte in sredstva za obnovo teh staj. Ni smeti podcenjevati pomena teh planin, kamor ženejo na poletje več tisoč glav živine. Isto velja tudi za Nadiško dolino, kjer so se zaradi snega podrli številni hlevi.

Morda se bo zdelo nekritično, če obtožujemo oblasti zaradi tega položaja, toda njihova odgovornost je jasna. Če bi bili pravočasno pogozdili hribe nad prizadetimi vasmi, ne bi se zgodile te nesreče. Že mnogokrat smo tudi pisali o tem, da bi morali pogozditi naše hribe, ker je Beneška republika uničila gozdove, da je dobavljala les svojim ladjedelnicam. Toda nikoli niso skrbeli za pogozdovanje. Sedaj, ko se bodo posušile njihove hinavske solze, naj končno posvetijo več pažnje tem krajem.

Sedaj odpirajo ceste z velikimi snežnimi plugi; toda ceste v Dreko ni, čeprav smo že večkrat zahtevali, da jo je treba zgraditi. Res je, da naravnih katastrof ni mogoče preprečiti, toda mnogo škode je večkrat kriva nemarnost ljudi.

Zato se morajo sedaj zadovoljiti z gazmi v snegu. V časopisih pa čitamo takšne naslove: «Ponoči so odorli cesto do Sv. Lenarta — Dolgotrajen obisk prefekta v hribih». Vse to je smešno, Sv. Lenart je v dolini, malo kilometrov od St. Peter Slovenov, precej daleč od hribov.

Kar se tiče prefektovega obiska, občudujemo «požrtvovalnost» tega moža, ki je hodil po «visokogorju». Velecenjeni gospod prefekt dr. Mozzi se je peljal z avtomobilom v Beneško Slovenijo in so ga spremljali polkovnik karabinjerjev Fantuzzo, načelnik Tehničnega urada ing. Sclavi, podpolkovnik Gabazzi in šef prefektovega kabineta dr. Antonio Antonietti. V istem časopisu beremo, da se je napotil prefekt z avtomobilom v Dreko ter dospel do enega kilometra daljeve pred Sv. Lenartom. Kdor ne pozna teh krajev, bo mislil, da se je prefekt res približal Dreki. Na ta način lahko gremo tudi mi vsak dan v Rim, dovolj je da se napotimo v tisto smer. Iz istih vesti pa izvemo, da se je prefekt s svojim spremstvom vrnil v Videm že ob 23. uri. In vse prebivalstvo bo seveda ploskalo njegovi «veliki žrtvi». Če bo kdo kdaj očital oblastem, da niso nič naredile, se bodo seveda sklicevale na prefektov obisk. Mi pa moramo ugotoviti žalostno dejstvo, da so morale nastati smrtne žrtve, preden so se spomnili v Vidmu na Beneško Slovenijo. In tudi to zanimanje je demagoško, kakor kaže omenjeni primer. Ko bo minula najhujša stiska, bodo seveda stvari ostale pri starem.

Nesreča v Safog

GORICA, 18. — Pri delu v Livarni «Safog» se je danes ponesrečil 40-letni delavec Ric Avgust iz Podgore. Za njegovim hrbtom se je namreč nenadoma pognal nek stroj, ki ga je ranil v hrbet.

Rica je rešilni avto Zelenega križa pripeljal v mestno bolnico. Zdravniki so izjavili, da bo ozdravel v 15 dneh.

Vozni red mestnih avtobusov

Glavni kolodvor - Severna postaja: ob delavnikih odhodi z glavnega kolodvora ob 5, 5.45, 6.20, 6.40, 6.50, 7, 7.15, 7.25 (do 20.2 vsakih 8 minut) 20.10, 20.20 20.30 20.40, 20.50, 21, 21.15, 21.35 21.50, 22.15, 23, 23.10 in 23.40. Odhodi s severne postaje ob 5.20, 6, 6.15, 6.40, 6.58, 7.10, 7.20, 7.30, 7.42, (do 20.2 vsakih 8 minut), 20.10, 20.20, 20.30, 20.40, 20.50, 21 21.10, 21.20, 21.35, 21.55 22.40, 23.20, 23.30 in 23.55. Ob praznikih odhodi z glavnega kolodvora ob 5, 5.45, 6.20, 6.40, 6.45, 7, 7.15, 7.25, (do 21 vsakih 8 minut), 21,15, 21.25, 21.35, 21.45, 21.55 22.15 23, 23.10, 23.40. — Odhodi s severne postaje ob 5.20, 6 6.15, 6.40 6.58, 7.10, 7.20, 7.30, 7.42 (do 21 vsakih 8 minut) 21.10, 21.20, 21.35, 21.45, 21.55 22.10, 22.30, 22.45, 23.20 in 23.55.

Glavni kolodvor - bolnišnica: odhod z glavnega kolodvora ob delavnikih in praznikih ob 8, 9, 14, 16 in 17.30; iz umobolnice ob 8.20, 9.50, 15.20, 16.30, 17.50.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Seznam prijavljenih dohodkov po zakonu Vanoni dokazuje

kako so mnogi izigrali zakon, kako so pa drugi prijavili dohodek do zadnje lire

GORICA, 16. — Objavljamo prvi seznam davkoplačevalcev in dohodkov, ki so jih prijavili preteklega oktobra. Spodaj navedene vsote predstavljajo čiste dohodke, od katerih so že odšteli odbitke, predvidene po zakonu.

Ana Albanese, prodajalna monopolskega blaga 440.000; Marco Albanese, lekarnar 193.000; Leo Altberger, lesni trgovec 290.000; Anton Cusolin, industrijec 1,040.000; Norina Andriani, lastnica gospodinjstva, 250.000; dr. Humbert Anversa, trgovinski izvedenec, 131.000; grafica Edina Attems 240.000; Sigismund Attems, kmetovalec 440.000; dr. Karlo Avogadro, kirurg 200.000; Anton Orzan, trgovec 3,933.000; Alojz Bachetti, industrijec 260.000; Ludvig Badali, avtoprevozno podjetje 550.000; Attilio Bacchin, lastnik kioska 260.000; Cesar Bader, zasebnik 430.000; dr. Alojz Bader, kirurg 458.000; dr. Antenore Barnaba, kirurg 400.000; Gilberto Barnaba, mesar 50.000; Jakob Barone 20.000.

Egon de Bartolomei, lekarnar 180.000; dr. Glauco Bassi 110.000; Viljem Orzan, trgovec 1,816.000; Lino Mattioni, proizvajalec kave 2,500.000; Bruno Perco, gradbeni podjetnik 1,000.000; Hektor Bassini, trgovski posredovalec 300.000; Albert Bastiani, trgovec 110.000; Edvard Bavcon, gostilničar 18.000; Rafael Bavcon, prodajalna šivalnih strojev 200.000; dr. Jožef Beato, odvetnik 67.000; Viktor Belli, lastnik barž 20.000; Friderik Beltram, tapetnik 10.000; Jožef Bellina, trgovski zastopnik 70.000; Ciril Benettoni, čevljar 30.000; Irene Bensa, trgovec 100.000; Bruno Gerbec, skladiščnik 246.000; Egone Berka, zobozdravnik 330.000; Robert Berka, zobozdravnik 420.000; Alojz Tacchino, podjetnik 740.000; Mario Tacchino, industrijec 2,500.000.

Anton Bassanese, trgovec z vinom 1,140.000; Antonija Barzoni, trgovka 160.000; Viktor Bertuzzi, graver 50.000; dr. Hanibal Beviglia, kirurg 74.000; dr. Hadrijan Bevilacqua 163.000; Ivan Bigot, trgovec 810.000; Albina Bisiach, prodajalna kruha 90.000; Srečko Bisiach, trgovina jestvin 510.000; Marco Bissi, mehanična delavnica 310.000; dr. Karmelo Blessi, odv. 190.000; Virgil Bombi, trgovec 40.000; Jožef Boni, kavarnar 10.000; Just Boškin, trgovina jestvin 100.000; Jožef Braini, sadje in zelenjava 140.000; Jožef Bramo, trgovec 450.000 tisoč; Friderik Braunizer, trgovski zastopnik 240.000; Alojz Braunizer, zlatar 570.000; Emil Bregant, pek 390.000; Graziano Bregant, elektricist 358.000 tisoč; Guido Bregant, trgovec 100.000; Lino Bregant, trgovec z gradbenim materialom 185.000.

Mario Bregant, trgovec 20.000; August Bressani, trgovec 640.000; Jožef Bressan, gostilničar 180.000; Jožica Bregant, gostilničarka 100.000; Marija Bressan, trgovina z jestvinami 50.000; Jurij Della Torre, trgovec 1,340.000; Bruno Donati, trgovec 2,400.000; Fosca Galuppo vd. Berengan 1,060.000; Ariodante Golobresi, kmetovalec 2,250.000; Ozvald Kreiner, trgovec z železom 1,220.000; I. Mattiroli, podjetnik 1,180.000; Just Montena, zdravnik 2 milijona 848.000; Maksim Bressan, mizar 220.000; Scolastica Bressan, trgovec 20.000; Ivan Bric, trgovec z vinom 80.000; Michelangelo Brizziconi, trgovec z vinom 320.000; Marco Bruni, trgovski zastopnik 30.000.

Dr. Albert Brunnschweiller, industrijec 20.000; Ivan Morassi, trgovec 1,240.000; Henrik Mattioni, trgovec 2,600.000; Ruggero Perinotto, industrijec 1,960.000; Ivan Pinni, dijak 1,140.000; Ivan Bukovec, trgovec z živino 100.000; Karlo Bulfoni 492.000; Leone Busatta, obrtnik 50.000; Ezio Callini, mehanična delavnica 110.000; inž. Franc Caccese 770.000; Bruno Rosconi, trgovec 940.000; inž. Gino Selenati 2,291.000; Cesare Aldo Marzolla, trgovec 3,300.000; Ivan de Paris, ravnatelj SELVEG 1.628.000.

Iz navedenih podatkov bistremu opazovalcu in poznavalcu goriških razmer ne bo zbežalo dejstvo, da je nemogoče razumeti, po kakšnem kriteriju so bili prijavljeni letni dohodki. So ljudje, ki so prijavili neznatne vsote v primeri z zaslužki, so pa zopet drugi, ki so prijavili vse, do zadnjega vinarja. Iz tega se vidi, da je v Italiji skoraj zakon, da moraš pri prijavljanju dohodkov za odmero davkov, igrati na lažnive karte in s tem varati državo. Če ti uspe prav, če ne, boš plačal tudi za one, ki se jim je ta igra posrečila.

Sklepi občinske gradbene komisije

GORICA, 18. — Na seji, ki jo je občinska gradbena komisija imela pretekli petek pod predsedstvom župana dr. Bernassa, so pristali na spodaj navedene gradnje in popravila:

Gradnjo tovarne državnega monopola v Ul. XX. septembra; gradnjo stanovanjske hiše v Ul. Antonini, last Rosconija; popravilo pročelja hiše Carla; popravilo pročelja hiše Di Lenardo v Ul. Oberdan; gradnjo zida pri poslopju Makuc Marije v Ul. della Pergola; gradnjo mehanične delavnice na cesti ob Soči, last Rosa Martino; vzpostavitev nagrobnega kamna na pokopališču za dr. Principeja. Venturiniju Brunu so dovolili gradnjo lope v Ul. Ciconi in pristali na vzpostavitev sedem žarnic za fluorescentno razsvetljavo v ljudskem vrtu na Korzu Verdi.

KRATKE VESTI iz beneških vasi

Dreka

V tej občini smo opazili močno dejavnost fašističnih elementov, ki so prišli tudi od drugod in ki skušajo vpreči v svoj voz nove pristaše. Zdi se, da pa niso imeli pri tem mnogo uspeha. Ljudje ne zaupajo več tem zanešenjakom, ki ribarijo v kalnem. Njihove sisteme smo že spoznali za časa zadnjih volitev. Novi fašisti sicer skušajo izkoristiti zaostalost naših ljudi, ki so jim vedno zapirali pot do izobrazbe, toda vsaka igra ima svoj konec.

* * *

V nedeljo smo javili vest, da sta bili žrtev plazu dve osebi iz naše občine. Žrtvi sta 65-letni Stefan Zouda in njegov 31-letni sin Mario. Plaz ju je zasul, ko sta bila v tukajšnji električni kabini, kjer sta čakala, da se vreme izboljša. Do sedaj sta to edini žrtvi obilnega snega v Furlaniji.

Brdo

Vas Muzec, ki leži naprej od izvira Tera, je v zelo težkem položaju. Padlo je namreč okoli dva metra snega, ki zapira pot. Terska dolina se tod zoži v sotesko, kjer je prehod nemogoč. Tu pade mnogo snega, ker piha mrzel veter s severa, in sicer iz Učeje in iz Soške doline. Zato je v Muzcu bolj mraz kot drugod.

* * *

Po dolgem času je cesta, ki vodi v našo občino, zopet odprta. Ta teden se bo zato obnovil avtobusni promet s Tarčentom, ki je bil toliko časa prekinjen.

Sarženta

Pri nas je naprodaj posestvo enega izmed najbolj slavnih sinov te zemlje: Franca Musonija. Bil je znamenit znanstvenik in geograf in je mnogo prispeval, da so spoznali v svetu našo deželo in njena vprašanja. Njegovi dediči seveda ne živijo več pri nas in se bodo s prodajo posestva popolnoma odtujili našim krajem.

Grmek

Podjetje Lucchita iz Cedada je končalo dela pri vodovodih v zaselkih Rukin, Skale, Zverinac, Hostne ter Dolnje in Zgornje Selce. Vsi oni, ki imajo do podjetja kakšno terjatev, lahko zahtevajo izplačilo na prefekturi v Vidmu do 24. t. m.

Rezija

Vse prebivalstvo je v velikih težkočah zaradi obilnega snega. Šele v nedeljo so obnovili telefonski promet in očistili cesto, ki pelje v naso občino. Na planinah je povzročil sneg mnogo škode; v Ravenci pa je podrl streho kinodvorane.

Št. Peter Slovenov

Upali smo, da bodo praznik sv. Valentina dne 14. februarja v Klodiču in Ažli res slovenski praznovali; toda prav vsled pred tem praznikom smo imeli velik snežni metež. Zato so sveda praznik odložili na boljše čase.

Prapotno

V vsej občini so ljudje zelo vahno razpravljali o delu občinskega sveta, ki je na novo razdelil davke. Seveda niso bili najboljše volje oni, ki so bili davki prizadeli. Občinski svetniki pa skušajo opravičiti svoje ukrepe z velikim primanjkljajem, ki znaša 6 milijonov lir. Na vsak način bi morala priskočiti na pomoč država, toda doslej tega ni storila. Zato je občina prisiljena, da si sama pomaga, sicer pojde na beraško palico.

Zlomljena noga

GORICA, 18. — Na stopnišču svojega stanovanja je včeraj nerodno stopila in padla 26-letna gospodinja Russo Santuzza iz Ul. Baiamonti 10. Pri padcu si je Russo zlomila nogo v gležnju. Rešilni avto Zelenega križa jo je pripeljal v mestno bolnico Brigata Pavia, kjer se bo zdravila 30 dni.

KINO

VERDI. 17: «Prvo obhajilo» in varieté.
VITTORIA. 17: «Ana», S. Mangano.
CENTRALE. 17: «Tajinstveni pot», R. Montalban.
MODERNO. 17: «Washingtonska roža», T. Power.

ŠPORTNA NEDELJA

Bleščeča zmaga Pro Gorizie

Pro Gorizia - Parabiago 4-1

Moštvo Pro Gorizie je nastopilo v nedeljo v isti postavi kot v Trentu, a je vratarja Tomasello je zamenjal rezervni vratar Masotti. Zdi se, da je kriza v goriški enajstorici že končana stvar, saj je nedeljsko delovanje napadalcev hvalevredno. Imeli smo priliko videti, kako dobro in brezhibno je deloval napadalni kvintet, kateremu gre zasluga za tako visoko zmago. Izkazali pa so se tudi Cuzzot, Orzan in Venturini. Tako so se vsi upi pred tekmo stokratno izpolnili, kajti vsi so pričakovali zmago nad mlado zahtevnim moštvom Parabiaga vendar si ni nihče predstavljal, da bo ta tako visoka. Upajmo, da bo tudi v bodoče šlo tako in da nam ne bo treba več godrnjati o slabo urejeni napadalni vrsti.

Tekma pa se je razvijala takole: Goričani so takoj prešli v napad in dokazali, da obrambna vrsta gostov ni neprehodna. Po stalnem napadanju se je vendar pokazal uspeh: Orzan je v 12. minuti zabil prvi gol za domačine. Minuto pozneje se je Macorju izneverila druga krasna prilika, vendar se je rezultat zvišal v 24. minuti, ko je Meroi zbežal z žogo s polovice igrišča in pred vrati ukanil vratarja Villo. Pet minut pozneje je po lepo kombinirani akciji zvišal rezultat za Goričane Di Biagio. Pred koncem prvega polčasa pa je Brumat vrgel v stran krasno žogo. Prvi polčas se je tako končal s premočjo domačinov s 3-0.

V drugem polčasu pa so se gostje reorganizirali in tako smo videli tudi njihovo lepo igro; obramba je v tem polčasu bolje delovala, pa tudi napad je začel ogrožati Masottijeva vrata, tako da je ta moral večkrat rešiti svoja vrata iz velike nevarnosti. V 10. minuti pa je zaradi nedovoljenega udarca Venturinija prisodil sodnik gostom kazenski strel, katerega je Favini spremenil v uspeh. V 28 minuti pa je Brumat zabil še četrti gol za svoje moštvo. Do konca tekme pa smo videli, kako so gostje na vse mogoče načine iskali možnost zbližanja in morda tudi zmage, Goričani pa so iskali še višji rezultat, a vendar je vse ostalo pri starem. Končni rezultat je tako bil 4-1 za domačine.

Pravično je sodil Rusconi iz Torina.

Moštvi sta nastopili v sledečih postavah:

PRO GORIZIA: Masotti; Nunin, Cuzzot; Medeot, Venturini, Orzan; Di Biagio, Meroi, Macor, Tulissi, Brumat.

PARABIAGO: Villa; Sala, Facconi; Chiari, Raimondi, Gardini; Morosi, Marchesi, Goriani, Papini, Favini.

Pro Gorizia ima sedaj sedmo mesto, katerega deli z moštvom Pro Lissone in je oddaljena sedem točk od prvaka Piacenze.

Prvenstvo II. divizije

Edera-Juventina B 1:1

V nedeljo smo imeli priliko gledati na Rojcah zanimivo tekmo med moštvi Edere iz Gorice in Juventine B iz Štandreža. Juventina je nastopila v sledeči postavi: Stakul; Hmeljak, Malfatti E.; Polo, Pavlin, Malfatti S.; Manfreda, Corolli, Lakovic, Trampuš, Marega.

Edera pa je imela takole sestavljeno moštvo: Miani; Cladini, Costi; Punteri, Bregant, Mulon; Pieroni, Chieselotto, Magnarini, Zampa, Malavolti.

Takoj po začetnem sodnikovem žvižgu so Štandrešci prešli v napad in resno ogrožali nasprotnikova vrata; vendar pa nismo videli v prvem polčasu nobenega gola, kajti po dobro izvršenih akcijah je žoga vedno končala ali v rokah vratarja ali pa izven igrišča. V tem polčasu se je izkazala obramba Edere, ki je pokazala lepo igro. Vendar je bila premoč ves čas na strani gostov, kajti samo enkrat se je posrečilo nasprotnikovim napadalcem priti do Stakulovih vrat, a brez uspeha.

V začetku drugega polčasa pa je napad Juventine deloma odpovedal, kar so spretno izkoristili igralci Edere in začeli napadati. Uspeh se je pokazal v 15. minuti, ko je zabil srednji napadalec Magnarini prvi gol za svoje moštvo. Štandrešci so so hoteli takoj oprati to sramoto in se z vso silo vrgli v napad; toda vsi njihovi napori so ostali brez uspeha, kajti odlična obramba Goričanov jih je vsakokrat odbila. Zaradi težke igre dveh igralcev Edere ki sta podrla na tla juventinskega igralca Manfredo, je sodnik odredil kazenski strel, katerega je v 28. minuti Trampuš spremenil v gol. Tako je bilo doseženo izenačenje. Edera je odgovorila na to s hitro akcijo, ki pa ni uspela. V 32. minuti se je zaradi udarca v nogo odstranil z igrišča Chieselotto. V ostalih trinajstih minutah pa sta skušali tako ena kot druga ekipa zabiti toliko zaželenj gol in tako pobrati obe točki, a napori obojih so ostali brez uspeha. Rezultat je ostal izenačen in vsak je odnesel domov polovico nagrade.

Ob koncu naj še omenimo, da je bilo igrišče zelo slabo zaradi obilnega blata. Sodnik pa se je izkazal po svoji nepristranosti in dobrem sojenju.

Prvenstvo I. divizije

Za prvenstvo prve divizije bi bila morala Juventina igrati v Vidmu proti Esperiji. Tekma je bila odložena zaradi snega. V nedeljo je igralo edino šest ekip in od teh je bila najbolj zanimiva tekma med San Lorenzom in Mosso, ki se je končala z zmago San Lorenzo z 1-0. Tako je sedaj ekipa San Lorenza prva s 25 točkami, Mossa druga z 21, tretja pa Juventina z 20 in eno tekmo manj. V nedeljo bo Juventina igrala doma proti Zagraju.

Davek na vozove za leto 1952

GORICA, 18. — Pokrajinska uprava sporoča, da morajo vsi lastniki kmečkih vozov z živelsko vprego najkasneje do 1. marca 1952 poravnati davek za leto 1952. Dne 29. februarja bo zapadla veljavnost tablice za leto 1951.

Tablice so že v prodaji pri davkarijah, ki bodo davkoplačevalcem dale tudi žig in žico za pritrditev tablic.

Za vozove z živinsko vprego do 5 stotov kosmate teže (za vsako kolo) znaša davek 500 lir; za vozove z živinsko vprego od 5 do 15 stotov kosmate teže (na vsako kolo) znaša 1000 lir; za vozove čez 15 stotov kosmate teže (na vsako kolo) pa 2000 lir. Za kočije z dvema prostoroma poleg voznika znaša davek 500 lir, z več prostori poleg voznika pa 1000 lir.

Oproščeni so davka tisti kmečki vozovi, ki so last kmečkih gospodarstev, katere uporabljajo samo za prevoze na poljih in tudi na javnih cestah med enim posestvom in drugim.

TRZAŠKA BORZA

Funt šterling 1.580, švicarski frank 156, dolar 680, marengo 6450, zlato 880.

Naročnina PRIMORSKEGA DNEVNIKA *za* JUGOSLAVIJO
posamezna številka din 10.-
mesečna naročnina „ 210.-

Naročila za Jugoslavijo sprejema ADIT, Ljubljana, Tyrševa 34 — Tel. 49-63 — Plačate lahko na tekoči račun ADIT pri Komunalni banki št. 6—1—90603—7

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

NOVE KNJIGE

Seliškar: **Pesmi** in spe... platno lir 350. Vido Latkovski: **Peter Petrovič Njegoš** polja... lir 635. G. V. Plehanov: **Umetnost in literatura I. II.** ... platno lir 1.740. Honore de Balzac: **Sagrin

VSE DNI v slovenski šoli

Do zdaj sem prebil vse svoje dni v slovenski šoli.

Prva šola mi je bil dom v slovenski vasi nad Sočo. Prva učitelja, najboljša učitelja, sta mi bila oče in mati, kmet in kmetica, delavec in delavka. Dala sta mi veselje do narave in dela, izurila sta me v domačem jeziku. Poleg doma je bila vas moja učilnica: vsa dvorišča, ceste, polja in travniki, sočka struga s prodovi, gaji in vodami. Te nauke so dopolnila tri leta v osnovni šoli, ki mi je odklenila duri do književnih umetnin. Sledila so tri leta «nemške» vadnice s slovenskim učitelji in predmeti, a z obširnim urnikom za nemščino; v tem je bilo že čutiti avstrijsko ponemčevalno taco.

V gimnaziji sem trčil ob škepetajoč nemški raznarodovalni stroj. Profesorji so bili Slovenci, Italijani in Nemci, predavali pa so morali vsi nemški, razen treh ur slovenščine na teden za Slovence in treh ur italijanščine za Italijane. V odmorih so bili naši razredi čisto slovenski. Grenki nemški pouk smo si sladili s skrivnim branjem slovenskih knjig med uro. Vsiljivo nemščino sem med poukom uganjal s tem, da sem si predavanja v duhu sproti prevajal v slovenščino in beležil težje izraze, da jih pozneje poiščem. Poseben užitek nam je bilo glasno slovensko zafrkavanje nadutih pangermanskih profesorjev, ki nas niso razumeli. Tako smo si vsaljeno nemško šolo v Gorici, kolikor se je dalo, sproti slovenili.

Po maturi je bilo treba na dunajsko visoko šolo, kjer je bilo vse nemško tudi pouk slovanskih jezikov. Pri predavanjih smo si pomagali podobno kakor prej v srednji šoli, ostalo naše izživljanje je bilo po večini čisto slovensko: v društvih, kavarnah, gostilnah, po ulicah, v parkih, na izletih in drugod. Moji tovariši so bili iz raznih koncev Slovenije, obdajala me je vsa domovina v malem in to je bila zame nova slovenska šola. Kar mi je dajala tuja šola, je moralo vse skozi slovensko sito, prav tako na Dunaju kakor pozneje v Parizu in drugod.

«Kje si, tujina? Kako me dušiš?» smo se prešerno razmahovali v svetu, jemali od nje s preudarkom in se je otresavali, če smo opazili, da bi nas rada utapljala. Naši pesniki in pisatelji so mi bili stalni spremljevalci po tujih poteh. Z njimi sem bil vselej in povsod tudi v slovenski šoli.

Vrnil sem se v Gorico učit. Nekdanja nemška gimnazija je bila zdaj slovenska. S posebnim zadoščenjem sem učil zdaj slovenščini v razredih, ki so bili zame nekdaj nemška mučilnica. Prva svetovna vojna je to poučevanje prekinila. Odprla se mi je nova slovenska šola. Med vojaškim življenjem mi je bila vsa Slovenija, Trst in Beneške Slovenije, od Maribora in Ljutomera do Vipave obširna učilnica, kjer sem prisluškoval utripanju narodovega življenja ob razpadanju hude avstrijske mačehe.

S slovenskih proslav v Ljubljani je bilo treba ob rojstvu Jugoslavije v Gorico braniti slovensko šolstvo. «Svobodoljubna Italija je tu veliko obljubila, obenem pa je tudi že hitejih je pahnila v Idrijo in Tolmin. V obeh krajih sem bil učitelj in učenec hkrati. Več nego sem mogel jaz nuditi mladini, sem vse tiste dni prejemal od svojih rojakov, ki so s svojo zavednostjo za vselej utrdili v meni prepričanje, da ne bo mogel takega ljudstva nikdar raznaroditi.

In že se je raznesla nad slovenskim Primorjem fašistična nevihta, ki je treščila ostanke idrijske realke v Videm, z njimi tudi mene. Tej slovenski šoli nisem hotel, nisem smel obrniti hrbta. Ko je bila tudi ta zaprta, mi je ostalo poučevanje slovenščine za Italijane. Poleg tega je bilo treba preprečevati raznarodovalne nakane fašistične šole, ki je segala po mojih otrocih, da mi jih izneverja in potujči. Tudi tu sem bil učitelj in učenec. Med našimi stanovanji, po videmskih poljanah in terskih prodovih smo živeli svoje slovensko življenje, kakor da smo v osrčju Slovenije. Tesni stiki z Gorico in Trstom so mi razkrivali neskončno trpljenje našega ljudstva. Bili so trenutki, ko sem si ob takem obisku rodnega mesta želel, da bi kdo sprožil z goriškega gradu do Rima raketo, ki bi tam raztreščila zločinske tobanje naših mučiteljev, izmišljajoč si brez konca zakone in ukaze za naš poginotel sem se ceniti odporno silo naših ljudi. Po pogovorih z njimi je zmeraj znova in zmeraj glasneje vriskalo v meni: «Ne, takih ljudi ne bodo nikdar ugonobili!»

Potujčevalci so uganili, da je ta slovenska šola preblizu in da prerad zahajam vanjo. Zaprli so mi jo in me pahnili v Perugio, daleč od družine. A slovenski šoli me niso mogli iztrgati: moji učitelji so bili znova naši pesniki in pisatelji. Tudi po Umbriji so trpeli naši ljudje; pri njih sem znova hodil v šolo slovenskega trpljenja.

Potujčevalci so šli Hitlerju na lim. Razkosali so z njim Slovenijo in si vzeli svoj kos. Kmalu se je začelo marsikaj krhati. Vrnil sem se v Videm. Nova slovenska šola se mi je odprla v Benetkah v Ca' Foscari, kjer so uvedli tudi naš jezik. Pred koncem vojne se je nehal tudi ta tečaj.

Takoj po prvem padcu fašizma v letu 1943 sem prosil za vrnitev na slovensko gimnazijo v Gorico. Odgovora ni bilo nobenega. Jugoslovanske čete in slovenski borci so osvobodili v maju 1945 ves slovenski zapad. Ko se je Primorska razdelila v dva pasova, so ostali Trst, Pulj in Gorica pod zavezniško upravo.

Brž sem zaprosil ZVU in ministrstvo v Rimu za vrnitev iz Vidma v Gorico. Prvi stiki z zavezniki so pokazali, da hočejo ti podrejati samostojno slovensko šolstvo, ki je pognalo iz osvobodilne borbe, italijanskim šolskim oblastnikom, prejšnjim fašistom. Najmanj, kar so morali Slovenci v tem zgodovinskem trenutku zmage nad fašizmom zahtevati, je bilo to, da ne pride nikoli več noben Slovenec pod italijanske oblastnike in postane slovenska šola samostojna. To so Slovenci tudi zahtevali. Vse slovensko ljudstvo in vse slovensko časopisje je ostro obsojalo podrejanje slovenskega šolstva pod italijansko in zahtevalo njegovo samostojnost. Govoreč o nadzorništvu, ki so mi ga zavezniki tedaj ponudili, je Drago Pahor nedavno pojasnil, da se niso držali dogovora in so to mesto izigrali za podrejanje slovenskega šolstva italijanskemu že pred mirovno pogodbo. Po svoji vesti nisem smel pristati na tako izigravanje, a sem ponovil prošnjo za vrnitev v Gorico kot profesor slovenske gimnazije. Zavezniški šolski načelnik Simoni, Italijan, mi je sporočil, da moje prošnje ne bo podprl. Kljub temu sem svojo prošnjo več let vztrajno ponavljal, do zdaj brez uspeha.

Da rešim družino potujčevanja v Vidmu in vpišem otroke v slovenske šole, sem obrnil hrbet italijanski potujčevalni šoli in se preselil 1946 v Gorico, nato 1947 v Trst. Slovenski šoli nisem nikdar obrnil hrbta. Se zmeraj se potegujem za odpravo fašistične krivice in stalno vrnitev iz Vidma v Gorico ali za nameščenje na kakšni slovenski srednji šoli v Trstu. Kaže pa, da italijanski in tržaški oblastniki odobravajo nekdanji izgon iz Primorske v Italijo; italijanski so me v Vidmu celo odpustili brez odpravnine in brez pokojnine, ker nisem hotel počakati smrti v njih potujčevalni šoli.

Vrata v državno slovensko šolo so mi že zaprta. Prave slovenske šole pa mi vendar niso mogli zapreti. Vrnil sem se med slovensko ljudstvo. Včasih učim, še večkrat se pri njem učim. Moji nekdanji učenci iz Gorice, Idrije, Tolmina, Vidma in Benetk so sodelovali v narodnoosvobodilni borbi in se še trudijo za izboljšanje slovenske šole. Moje zadoščenje je tudi v tem, da smem in morem biti včasih učenec nekdanjih učencev.

Do zdaj sem prebil v slovenski šoli nad 22.000 dni. Slovenska šola mi je bila vse življenje najljubša. V njej bi rad prebil še ostale svoje dni.

ANDREJ BUDAL

PREŠERNOVA PROSLAVA

manifestacija prosvetnega dela na Tržaškem

V soboto zvečer je bila v Avditoriju Prešernova proslava, na kateri so nastopili Komorni zbor in Tržaški Zvon iz Trsta, svetoivanski «Slavko Škamperle», barkovljanski pevski zbor, mešani zbor iz Lonjerja - Katinare, moški zbor iz Doline in številni mešani zbor «Ivan-Vojko» s Proseka-Kontovela. — Predsednik Slovensko-hrvatske prosvetne zveze dr. Budal je razdelil najboljšim pevskim zborom in dramskim družinam Prešernove nagrade in jih s spodbudnimi besedami pozval na še plodnejše delo v tekočem letu. Na proslavi je govoril prof. Rado Rauber. Njegovo predavanje «Mi in Prešeren» je izzvenelo: «Z besedami težko, z dejanji moramo pokazati ljubezen do velikega slovenskega pesnika in njegove oporoke, ki nam jo je zapustil v ‚Zdravljici'».

PRED PETIM LITERARNIM VEČEROM SLOVENSKIH ŽENA

Marija Kmetova

«Uživala sem, pila sem ta Trst, srkala ga vase in ga nosila s seboj domov. — Vsa sem se pogreznila v te lepote — Bila sem nekje, kar se pravi doma. — Razdrl se mi je že četrti dom. — Tako blizu si mi Trst — in vendar tako daleč. Z dušo in srcem sem bila prižeta na to mesto, na vse one drobne, drobne dušice, ki smo bili z njimi vsak dan.»

Koliko takih drobnih utrinkov in spominov na naše mesto je v delih pisateljice Marije Kmetove. Sedaj, ko leži pred menoj njeno življenje, skoraj tako kot na dlani in se mi zdi, da romam z njo po vseh strmih klancih in zrem v brezdanje prepade ranjene in razbičane človeške duše, mi neprestano nekaj prigovarja, da nisem storila prav.

Bila je v dvomih ali bi šla, ali ne bi šla na pot. In jaz sem ji odsvetovala. Storila sem iz bojazni, da bi jo preveč izmučilo. Toliko hrupa je pri nas in tako dolga je pot. Ne, tudi sedaj, ko vem, kaj ji pomeni Trst, bi ji ne mogla prigovarjati, naj pride. Spet bi bila v mojem glasu trdota tiste hipne odločitve, da je zanjo bolje tako.

Sedeli sva si nasproti nekaj bežnih trenutkov. Bilo je tako, kot da jih nekomu ukradeva. In meni je bilo žal, da je tako in da ni zunaj topla, božajoča pomlad. Strmela sem v njen razorani obraz. Mnogo več mi je povedal od besed, ki sva z njimi prebegnili eno celo življenje. Besede so bile le površje, le rahlo tipanje za tistim, ki je še v spominu trpko in še v spominu skeli. Potem mi je prinesla štiri drobne knjižice: «Bilke», «Heleno», «Večerna pisma», «Moja pota» in dodala še peto nekoliko debelejšo «Sv. Frančišek Asiški». «Tudi to je lepo, le čitajte», je pripomnila. «Kaj vam je najljubše?» «Bilke» in «Helena». «Je povest «Helena» avtobiografska?» «Tudi nekoliko».

Vse tisto, česar ni povedala in pred čimer je samo rahlo odgrnila zaveso, sem zdaj našla v njenih delih. Najprej sem posegla po «Bilkah», ker so ji najljubše. V 12 bolj liričnih kot realističnih črticah je zajeto skrivnostno valovanje srca in drhtenje duše. «Saj človek ni tisto, kar gleda, kar ima obraz, kar ti stisne roke. Poglavitna je duša. Vsaka bilka ima svojo senco, vsaka zvezda svojo temno liso, vsak kamenček svoj spomin. Drago je plačano vse, plačano je že v naprej in za nazaj.» To je nekako njen lastni življenjski evangelij, kateremu se po razočaranjih in prevarah nad svetom in nad ljudmi znova in znova vrača.

Ko se potem poglobiš v njeno življenje, ti ni ta evangelij nič več tuj. Razumeš od kod jedkost, od kod cinizem, ki pronica tudi skozi lepoto in besedno ubranost.

«Prvikrat me je obšla misel na smrt, ko mi je bilo 9 let», mi je rekla, «ni se mi hotelo več živeti.»

«Zakaj?»

Beseda ji je obtičala. Ničesar ni odgovorila. Zdaj sem našla v njenih spisih odgovor. Tam pravi, da ji je bilo 9 let, ko je jenjala biti otrok in ko je prvikrat občutila, kaj pomenijo besede «da se zabode bolečina v srce, kakor s šivanko». Na dražbi so prodali takrat domačo hišo v Sent Lovrencu ob Temenici na Dolenjskem. Stric in teta, ki jima je njen oče prepustil posestvo, sta šla v Ljubljano, da si poiščeta kruha. Gledala je teto, ki je globoko sopla in stiskala prste, da ji je pokalo v členkih. — Z nogo je udarjala ob tla in si grizla ustnice. Zdaj pa zdaj ji je zdrknila solza v naročje. Obe sva se na ves glas razjokali.

To pripoveduje tako pretresljivo, da bralca na mah pritegne za seboj. Z njo doživlja dneve njenega žalostnega detinstva. Kot štiriletnega otroka jo vidi pred seboj, kako gleda na vrsto črno oblečenih ljudi, pred katerimi se ziblje očetova krsta. V Maribor, kjer je živela ovdovela mati, ni šla rada, žgal jo je spomin na dom ob Temenici. Tam so bila njena

otroška leta. Tam je pričela hoditi v šolo, tam je bil učitelj njen oče. Tam je lezla na podstrešje po Mohorjeve knjige, ko se je naučila pisati in čitati.

V Mariboru je mati prosila gospodo za obleke in knjige za osem nepreskrbljenih otrok «njej, hčeri bogatih njiv, so bila ta pota žgoča in z osatom porastla». Tako pravi in se je spominja kot trpinke, ki ni poznala počitka, ki so ji roke drhtele v delu, še preden je bil dan in še pozno v noč.

Take so tudi očetove podobe. Iz črtice «Konec učitelja Možeta» vstaja on — njen oče. «Mlad učitelj v Temenici je hotel delati za ljudstvo, rešiti ga, dvigniti, da bodo šli vsi s krepkimi rokami in z žilavo voljo na pot v svet, da bodo ljudje, kakršnih še ni bilo na svetu. Jetičen umre, ne da bi dokončal veliko delo, o katerem je sanjal.

Določeno je bilo, da ga nadaljuje ona, njegova hčerka. Bilo pa ji ni v uteho. Njena duša je hrepenela stran, preko mej ozkega šolskega obzorja v vse širši in širši svet.

Od leta 1910, ko je dovršila učiteljišče, pa do 1919 je poučevala na Ciril Metodovi šoli pri Sv. Jakobu. Čeprav so se ji porušile sanje, da bi šla za domačo učiteljico na Rusko, Švedsko, ali v Pariz in čeprav se ji je upiralo, da bi poučevala, je bila vendarle dobra učiteljica. Je pa tu v tem protislovju med njenimi neizpolnjenim hrepenenjem in uklenjenostjo v vsakdanji svet, izvor njene osebne tragike. To je tisti osnovni motiv, ki diha iz vsake strani Kmetove, kakor da ne more preko osebne tragike, preko tragike žene.

«Jaz ne razmišljam več o tem», in vendar je v vsem literarnem delu Marije Kmetove razmišljevanje o sreči, o tisti tihi, ki jo žena najde edinole v ljubezni. Naj bo to ljubezen do dragega, ali matere do otrok. Tudi z njo bolestno sočustvuje, tudi njej spleta v nevezani besedi spev, ko «je osamela in prosjači zdaj pri tem zdaj pri onem otroku in išče oddiha.»

Marija je bila odmaknjena od vsega tega. Bilo je tako, kot je sklenila v mladosti, da bo vedno delala, da bo pisala in izpisala vso bolečino.

Pričela pa je že s 13 letom. Hehtografirala je lasten list in si nadela simbolično ime Svitosava. S 17 letom je tudi že resno mislila na pisateljevanje. Mladinski list «Zvonček» je 1909 leta objavil njen prvi spis. Sodelovala je nato v «Vrtcu», «Domačem prijatelju», «Ljubljanskem Zvonu», v «Slovenski ženi», «Slovenskem narodu», «Mladiki», kjer je bila sedem let skupno s pisateljem Finžgarjem urednica ter 10 let pri «Slovencu» kot urednica nedeljske priloge.

«Nič drugega bi ne hotela biti v življenju kot novinar, učiteljica nikoli», mi je v razgovoru pripomnila.

«Zakaj?»

«Tako, novinar mnogo vidi. Neprestano si širi obzorje», se je čudno nasmehnila.

«Toda novinarstvo in pisateljevanje sta dve nasprotni stvari.»

«Zato je bilo tudi konec moje pisateljske poti, ko sem prišla k novinarstvu. Dobro sem čutila, da bi se bila tedaj sele razvila kot pisatelj. Umrla sem takrat.»

Za hip sva obe umolknili. Nato se je iz mene je iztrgalo vprašanje, kako je prišla k «Slovencu». Pripovedovala mi je poprej, da so njeno povest «Golobovi», ki je izšla v «Nivi», ocenili kot ateistično, da so jo kot učiteljico imenovali husitko, češ da učitelja to ovira. V tem je bil vozel protislovja, do katerega nisem mogla.

Spet se je trudno in bolestno nasmehnila. «Tako je prišlo po onem prelomu v meni. Leta 1941 pa so me le odpustili kot komunistko, češ da skupno s Finžgarjem sodelujem v Osvobodilni fronti. Na mah sva bili v tem sodobnem svetu, v življenju, ki teče kot reka naprej. Pisateljica mi je povedala, da je po vojni prevedla iz ruščine devet literarnih del. Prevajanje je ne utruja, samostojno delo je mnogo bolj naporno. Kljub temu pa dela na mladinski povesti, v kateri je glavni junak 15-letni padli partizan.

«Še bom prišla, ko bo pomlad», sem ji rekla ob slovesu. Cutila sem, da si imava še mnogo povedati.

Marija Kmetova ni izpisala le lista osebne tragike in lastnih dognanj. V njeni izpovedi se ne zrcali le njena usoda, temveč usoda mnogih slovenskih izobraženk, žrtev tesnih družabnih razmer pretekle in polpretekle dobe.

Kmetova se je učila pri Cankarju in Zupančiču, v svetovnem slovstvu pa so ji bili vzorniki Jakobsen, Bjoernsen, Gorki in Dostojevski.

Njeno spoznanje, da človek zmore več kot misli, velja zanjo in za njeno delo.

M. SAMSA

NESLAVEN KONEC ITALIJANSKE VOJAŠKE LETALSKE INDUSTRIJE

Bombarderji in lovci "Caproni,, ne bodo nikoli več napadali revnih afriških koč niti mirnih bosanskih vasi

Podjetje "Caproni,, je propadlo in ima 6,5 milijarde dolgov. Kuratorji so sklenili prodati vso imovino, do poslednjega vijaka in stola na javni dražbi. Na izpraznjenem prostoru bodo zrasli novi industrijski objekti

Izmed številnih vojnih letal, ki so v pretekli vojni igrala važno vlogo, so bili znani tudi aparati italijanske znamke «Caproni». Ostale velike letalske tovarne so po vojni sicer zmanjšale svoje obrate, a so se vendarle znale obdržati nad vodo, «Caproni» pa je propadel tako globoko, da so pričeli pred mesecem dni prodajati vso njegovo lastnino na javni dražbi.

Kurator ni dovolil prodaje na veliko, ker je hotel preprečiti špekulacije raznih prekupčevalcev in zato bije leseno kladivo postopoma nad vsakim strojem, vsakim kosom opreme bivšega letalskega giganta. Celo veliki angleški kupci, ki so prišli, da bi kupili za svoj mali obrat prikladno nakovalo ali majhen strojček za nekaj deset tisoč lir.

«Caproni» je pravzaprav ime ing. Gianninija Capronija, ki je ustanovil italijansko letalsko industrijo. Začetek je bil kaj reven in datira iz 1915. leta. To je bila bolj športna zadeva, a se je zaradi vojne prav kmalu razvila. Začeli so s 145 tisoč lirami družbenega kapitala, da bi končali pri koncu prve svetovne vojne s 5 milijoni. Podjetje je med vojno odlično uspevalo. Čim pa se je vojna končala, je bilo na robu propada. Družbin kapital se je zmanjšal na 1 milijon lir, odpustili so večino delavcev in niso bili daleč od splošnega poloma. Tovarna ni mogla, prav tako kot sedaj, vzdržati tuje konkurence. Takrat je intervenirala država. To je bila fašistična država, ki je rabila za svoje avanturistične pohode močno armado in močno aviacijo.

Sedaj je bil porast prav tako hiter, kot so rasli apetiti italijanskega fašizma. 1925. leta je družbin kapital spet narasel na prejšnjo višino petih milijonov lir. 1929 leta pa se je družba preimenovala in prevzela sedanje ime «Aeroplani Caproni S.p.A.» To je bila sicer privatna družba, v kateri so delali delavci in ne vojaki, vendar je postala v resnici vojaški instrument, saj je bil edini kupec njenih izdelkov država. Posli so šli zelo dobro in iz matične družbe so se porodile številne podružnice s svojimi upravami a pod skupnim vodstvom. Do 1945 leta, ko se je končal ta razvoj, je narastlo število teh podružnic na 41.

S koncem fašizma se je končala tudi ugodna doba za to vojaško podjetje in obenem se je končal posel za vse njene hčere in sinove. Nekaj časa so poizkušali preusmeriti svojo proizvodnjo v mirnodobske izdelke, vendar se podjetje ni pokazalo sposobno za tak razvoj. Število delavcev se je manjšalo iz leta v leto dokler ni padlo do 3000. Tudi za te ni bilo dela. Izračunali so, da je dela največ za 1500 delavcev. Deficit pa je rasel. Tako hitro se je večal, da je znesel februarja 1950. leta, ko je družba objavila stečaj, že šest milijard in pet sto milijonov lir.

Že devet mesecev prej je tovarna odpustila vse delavce in prenehala z delom. Pred enim mesecem pa se je začela največja dražba v zgodovini italijanske industrije.

Računajo, da bodo iz vsega premoženja izvlekli kake tri milijarde lir. Prodali pa bodo vse, okoli 1500 strojev, veliko število raznih naprav, pisarniško opremo, nekaj stotin poslopij, prostor, skratka vse do zadnjega vijaka, do zadnjega koščka surovin.

Do konca aprila se bo zaprla zadnja stran zgodovine tega velikega italijanskega vojnega objekta.

Nič žalostnega se ni zgodilo. Res je, da nikoli več ne bodo bombarderji in lovci znamke «Caproni» bombardirali mirnih dežel, niti ne bodo napadali koč afriških črncev, niti rušili revnih bosanskih vasi, zato pa bodo zrasle na izpraznjenem prostoru nove tovarne, ki bodo imele koristnejši značaj.

Večino prostora so že pokupili. Prvi so se spomnili lastniki družbe «Butanggas, ki so že septembra kupili 35.000 kvadratnih metrov in ki bodo tam zgradili svojo tovarno. To bo tovarna, ki izdeluje plin in ga razdeljuje v tekoči obliki tisočerim gospodinjam za kurjavo namesto drv ali premoga. Prav verjetno bodo še dokupili toliko prostora, da bodo zasedli 50.000 kvadratnih metrov. Na vsem prostoru je že zgrajenih dvoran za preko 10.000 kvadratnih metrov pokritega prostora. Celotna nova naprava bo stala 600 milijonov lir in računajo, da bo dokončana že do konca tega leta.

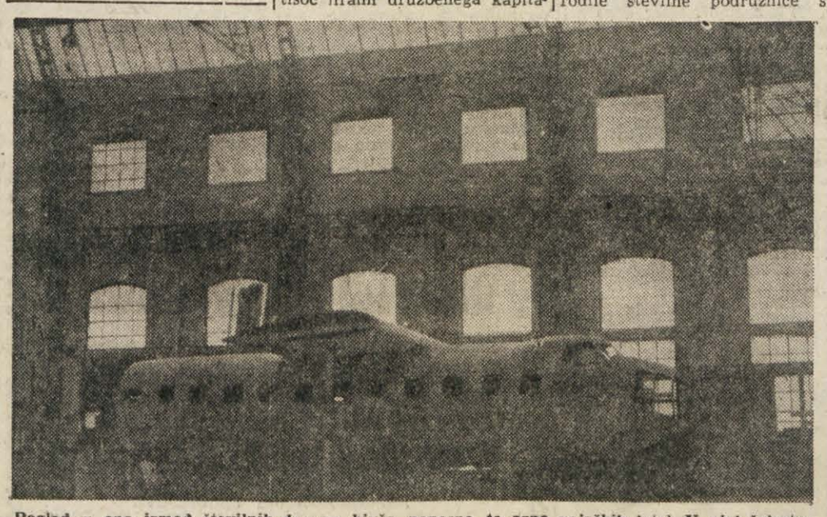

Pogled v eno izmed številnih dvoran bivše ponosne tovarne vojaških letal. V njej žalostno sameva neizgotovljen trup večmotornega potniškega letala. Družba je skušala po vojni zlesti na zeleno vejo s tem, da je pričela izdelovati civilna letala. Vendar ni bila sposobna vzdržati tuje konkurence in je zato njen dolg narasel na 6,5 milijarde lir.

Ob obletnici rojstva PETRA PODREKE

učitelja, rodoljuba in pesnika Beneške Slovenije

16. februarja je poteklo 130 let, odkar se je v St. Petru Slovenov v Beneški Sloveniji rodil domoljub in pesnik Peter Podreka.

Ob stoletnici njegovega rojstva je Ivan Trinko Zamejski napisal o njem, da je dovršil semenišče v Vidmu leta 1848 ter nato nastopil službo kaplana v Trčmunu, kjer je služboval 8 let. Peter Podreka ni le izvrševal svojega duhovniškega poklica, temveč je bil vsakomur s celim življenjem in delom za vzgled. Ko je v tistih krajih razsajala kolera, se je popolnoma žrtvoval za judstvo, čeprav je s tem postavljal v nevarnost svoje lastno življenje. Obiskoval je bolnike — zdravnikov v tistih krajih takrat ni bilo — jim stregel, dajal zdravniške nasvete, zdrave učil, kako naj se obvarujejo pred boleznijo in tako s svojim delom marsikoga rešil smrti.

Leta 1857. je bil na žalost vseh vaščanov v Trčmunu imenovan za župnijskega kaplana v St. Petru, kjer je ostal 17 let. Bil je med ljudmi silno priljubljen in vsi so ga spoštovali. Dolgo se je pri oblesteh trudil za zidavo župnijske cerkve, toda ni uspel. Prosil je za premestitev v Ronec, kjer je z neizpremenjeno skrbjo in točnostjo izvrševal svoj poklic in se mnogo brigal tudi za gospodarska vprašanja vasi in za blaginjo zaupanih mu vaščanov.

Peter Podreka je bil veselega značaja, prijazen, miroljuben, duhovit in gostoljuben. Posebno rad je imel mladino. Italijanski znanci so ga imenovali «il gentil'uomo della montagna».

V Roncu se je posvetil sadjarstvu in je bil tudi večkrat odlikovan. Svojega znanja in izkušenj pa ni držal zase, temveč jih je dal ljudstvu, ki mu je bilo za njegovo nesebično delo vedno hvaležno.

Na veliko žalost Rončanov, številnih prijateljev in znancev, je novembra 1889 umrl zadet od kapi v svojem 67 letu.

Ivan Trinko je pisal o Podreki, da zasluži, da se ga hvaležno spominja vsak Slovenec, saj lahko trdimo, da je bil prav Podreka tisti, ki se je prvi med beneškimi Slovenci zavedel svoje narodnosti in to zavest tudi zbudil med drugimi Benečani. Leto 1848 je bilo leto splošnega narodnega preporoda in prebujenja narodne zavesti med vsemi slovanskimi narodi, ki so bili vključeni v avstroogrsko monarhijo. Val novega življenja je prodrl tudi v Soško dolino, v Kobarid in Tolmin. Iz Trčmuna čez Jevšček in Livak pelje gorska pot v te kraje. Cesto je Podreka prehodil in se sestajal s takratnim vikarjem in ravnateljem semenišča dr. Hrastom. Stiki, ki jih je Podreka imel s sošolkimi Slovenci, so vplivali nanj kot na Slovenca in ga napolnili z narodnim čutom. Iskra rodoljublja je v njegovi duši živo zatlela in vzplamtela.

Ivan Trinko pravi v življenjepisu o Podreki dalje: Slovenci, ki že od mladih nog živite v svojem okolju, ne morete pojmovati, kako je mlademu, šolanemu človeku, ki se zaveda, da živi v tujem okolju in ne pozna drugega naroda, razen onega, na katerega je priklenjen, čeprav se z njim ne ujema niti v jeziku niti v navadah, z narodom, ki ga zaničuje. Ne morete si predstavljati, kako mu je, če se slučajno, nepričakovano zave, da je na svetu velik narod, ki govori njegov domači jezik, ki ima svojo omiko, svojo književnost, svoje slavne može itd. Zbudi se kakor iz neprijetnih sanj in veselo presenečen spozna, kam pripada, kje ima svojce v pravem pomenu, kje ima poleg osebne tudi splošno narodno družino, h kateri se sme, more in tudi mora prištevati. Zdi se mu, da se je prebudil k novemu, že nekoliko zamujenemu življenju, da je našel samega sebe in da hoče z vso silo živeti na novo.

Tako se je zgodilo mlademu trčmunskemu kaplanu. Oklenil se je z vso dušo svoje narodnosti. Naročil se je na slovenske liste, nakupil si slovenskih knjig in se začel učiti slovenščine. Obenem pa je vzpodbujal k zavednosti tudi druge ter širil med njimi slovenske knjige. Nazadnje je začel tudi pisati slovenski in skladati pesmi. Pesniške zmožnosti mu ni manjkalo, le jezik mu je v začetku delal preglavice. Vendar je tudi to prebredel in nekaj njegovih pesmi je bilo natisnjenih v «Zgodnji danici» in «Zori». (Najbolj znana njegova pesem je «Slavljanka», ki je bila natiskana leta 1874).

Ko je prišel nekoč v Kobarid, so mu tamošnje pevke zapele njegovo «Slavljanko», za katero je zložil napev Carli.

Najboljša njegova pesem je «Slovenija in njena hčerka na Beneškem», ki je bila objavljena v «Soči» l. 1871.

Peter Podreka se je rad družil z dijaki in bogoslovci in jim priporočal slovenske knjige. Posojal jim jih je iz svoje knjižnice. «Na, na poubič, boš videl, kake bukve imaji Slovinj», in se pri tem dobrodušno smehljal.

Ko je bil nekoč Ivan Trinko pri njem še kot dijak, mu je Podreka pokazal kot veliko svetinjo Prešernove pesmi v prvi izdaji in v krasni vezavi. «Vidiš, vidiš, poubič», mu je rekel, «takih pesmi je malo na sviete. Telih ne dam vnez rok» in jih je skrbno shranil.

Tak je bil Peter Podreka, plemenit mož, učitelj ljudi, s katerimi je prišel v stik. Njegovo rodoljubno prizadevanje ni ostalo brezplodno, zato se ga ob obletnici njegovega rojstva tudi s hvaležnostjo spominjamo.

A. P.

Violinski virtuoz Jehudi Menjuhin je na koncertu v New Yorku izvajal do sedaj še nepoznani Mendelssohnov koncert za violino, ki je bil skomponiran pred 130 leti, ko je imel Mendelssohn 13 let. Strokovnjaki so mnenja, da koncert ne zaostaja mnogo od znamenitega v E molu, ki ga je skladatelj napisal 20 let pozneje.

Kulturne vesti

Zgodovinsko društvo Hrvatske je izdalo IV. zvezek «Zgodovinskega zbornika», ki je posvečen 10-letnici ljudske vstaje.

* * *

Za Nobelovo nagrado 1952 je predlagala zveza norveških pisateljev grškega pesnika Nikosa Kazantzakisa, ki mu pripada vodilna vloga v sodobni grški književnosti. Belgijska akademija za francoski jezik in umetnost pa je za nagrado navedla belgijskega pisatelja Charlesa Plisnierja.

* * *

Na festivalu amaterskih filmov, ki bo v Beogradu od 24. do 28. februarja, bodo vrteli 50 domačih in tujih dokumentarnih, zabavnih in znanstvenih filmov.

* * *

Znana jugoslovanska pevka Zinka Kunc je priredila v New Yorku solistični koncert, ki mu je prisostvovalo nad 2500 poslušalcev. Kritike so polne hvale, posebno poudarjajo izredno prepričljivo interpretiranje jugoslovanskih pesmi.

* * *

V biblioteki v Oxfordu so našli izredno lep primer neznane izdaje knjige bosanskega pisatelja Matije Divkovića. Knjiga je objavljena v bosanski cirilici in tiskana v Benetkah l. 1641.

KAJ SEM DOŽIVEL V SOVJETSKI ZVEZI

Nameščo v svobodno vojsko - v taborišče

Zaslišanja so postajala vsak dan ostrejša, trajala so vso noč in ves čas sem moral stati. Poročnik NKVD si je znal prav spretno izmišljati razna majhna mučenja. Rad je jemal iz žepa zavojček cigaret, si eno prižgal, počasi puhal dim iz ust in mi ponudil zavojček. Če sem željno segel po njem, ga je mirno odmaknil in posmehljivo dejal: «Najprej priznajte, potem pa boste lahko kadili, kolikor boste hoteli.»

Neke noči je snel puško s stojala in jo prinesel k mizi ter mi zagrozil, «da me bo ustrelil kot psa», če ne bom priznal. Pristavil je, da je moj prijatelj Odd vse priznal in da se mu zdaj dobro godi. Zakaj naj bi bil torej jaz tako trdovraten? Vendar pa se nisem brigal za to, kar je govoril ali storil. Postal sem popolnoma apatičen in moje reakcije so bile zaradi podhranjenosti in vsakonočnega izpraševanja ohromljene.

Bilo je že v začetku novembra in postajalo je vsak dan bolj mrzlo. Temperatura je znašala navadno 20 do 25 stopinj C pod ničlo. Zaradi mraza sem zelo trpel v svojih tenkih poletnih hlačah, lahkih spodnjih hlačah in srajci — to je bilo namreč edino, kar mi je še ostalo poleg gumijastih čevljev. Nogavice sem bil že davno ponosil.

Ves čas sem moral biti umazan. Edino zjutraj sem dobil skledo mrzle vode, da sem se lahko umil. Mila seveda nisem nikoli videl, prav tako tudi ne britve, tako da mi je zrastla že dolga brada. Po njej so mi lezle uši in seveda tudi po ostalem telesu. Dolge ure sem si krajšal s tem, da sem si jih obiral. Vendar pa je dobivala celica nekaj toplote od peči na hodniku, drugače bi bilo še slabše. V resnici je tudi postalo slabše.

Po nekem nočnem zaslišanju so straže zjutraj pri delitvi zajtrka odšle mimo moje celice. Divje sem začel razbijati po vratih. Stražnik je odprl lino in vprašal, kaj hočem. Toda nato je samo skomignil z rameni v odgovor na moje pojasnilo, da bi mu razložil, da nisem dobil svojega obroka.

Čez nekaj ur so me odvedli k taboriščnemu poveljniku, kjer so me temeljito preiskali. Stražnik mi je porezal vse gumbe s hlač, nakar so mi prebrali neko stvar, od katere nisem razumel niti besede.

Potem me je odvedel stražnik po hodniku do celice, ki je bila tik zraven stranišča in za katero sem vedel, da ne dobiva nikake toplote. Bila je popolnoma temna. Imela ni nobenega okna v debelih stenah in ničesar, na čimer bi lahko sedel ali ležal. Stene so bile bele od ivja, kajti zunaj je bilo okrog 25 stopinj pod ničlo.

Tako so potekale ure. Tekal sem po celici in cepetal, da bi se ogrel. Poizkusil sem stati na pragu, ki je bil edini iz lesa, toda stražnik je nenadno odprl vrata in tako sem padel po tleh.

Minil je dan. Jesti mi niso dali. Zaprosil sem za malo tople vode — toda ne, niti tega mi niso hoteli dati.

Dva dni sem preživel v tej mrzli celici, preden so spet prišli stražniki pome. Ure so se vlekle kakor večnost in še do danes ne vem, kako sem ostal živ. Toda človek lahko vzdrži mnogo več, kakor si mislimo.

Ko so me privedli nazaj v mojo prejšnjo celico, se mi je zdelo, da je kar toplo v njej. Dali so mi nekaj tople juhe in cel obrok kruha, vendar pa mi niso dovolili spati. Kadar koli sem poizkusil leči, je prišel stražnik in me prisilil, da sem vstal.

Zvečer so me vnovič zaslišali. Poročnik NKVD se mi je rogal: «Kako je, Rudfalk, kje ste bili? Ste se imeli dobro?» Odgovoril sem tako mirno, kolikor sem mogel, da dobro ve, kje sem bil in kako dobro sem se imel. Vprašal me je, če sem zdaj pripravljen priznati. Okusil sem šele predokus tistega, kar čaka človeka v tisti mrzli celici, je pristavil.

Nekega popoldneva ob koncu novembra je prišel pome stražnik in me spehal ven do tovornega avtomobila, ki je čakal pred vrati. Zdaj sem po dolgem času prvič spet zagledal Odda. Bil je bled in suh. Med naju je sedel stražnik in pazil, da nisva govorila.

Odvedli so nas odpeljali do vojaškega taborišča v Murmansku in potem v glavni stan NKVD, kjer so naju zaprli v celice v podzemlju. V njih je bilo temno, hrana pa je bila taka kakor v prejšnjem zaporu, le juha je imela nekoliko boljši okus. Včasih je lahko človek našel v njej celo nekaj koščkov krompirja. Jaz sem imel veliko sitnosti s hlačami, ki so mi neprestano lezle navzdol, dokler si nisem iztrgal iz srajce primernega traka in se z njim za silo opasal.

Počasi so tekli dnevi in meseci, vsak dan je bil drugemu enak. Toda 6. januarja 1944 je bil zame velik dan: ostrigli so me in prvič po dolgih mesecih sem se lahko umil.

Nekaj mesecev pozneje, 23. aprila 1944, so naju spet odvedli k zaslišanju. Iz Moskve so prispeli najini spisi in razglasiti so nama hoteli sodbo. Izreklo pa je ni sodišče, temveč 24-letni poročnik tajne policije.

Počasi,

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: nebo se bo pooblačilo. Niso izključene krajevne padavine. Temperatura se v glavnem ne bo izpremenila. — Najvišja temperatura v Trstu je včeraj dosegla 6; najnižja 1.4 stopinje.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 14.35: Slovenske narodne poje E. Senegačnik in Tone Kozlevčar. 20.00: P. Mascagni: «Prijatelj Fritz», opera v 3 dejanjih. — **Trst II.:** 18.15: Šoštakovič: Simfonija št. 1. 20.00: Slavni pianisti in violinisti. 20.45: Saint Saens: Karneval živali. — **Trst I.:** 17.30: Iz angleških koncertnih dvran: Dvoržakova glasba.

Norvežan Brenden pred severnimi strokovnjaki v teku na 18 km

Andersen zmagal tudi v drsanju na 1500 metrov
Slaatvik najboljši v klasični kombinaciji

1952

OSLO, 18. — Skandinavci so danes vozili 18 kilometrov na svoj običajni način. Impresionirali so s svojo hitrostjo, močjo in stilom, njihovi časi so čudoviti. Na cilju so bili vsi sveži in so spraševali za čase, kot bi bili gledalci in ne bi pravkar pretekli skoraj 20 kilometrov. Srednji Evropejci proti skandinavskim tekmovalcem niso mogli ničesar. Prvih sedemnajst mest so zasedli tekači severa, osemnajsti je bil Francoz, devetnajsti Italijan. Norvežanom so začele deževati zlate medalje, osvojili so jo tudi v klasični kombinaciji. Simon Slaatvik je z naskokom, ki ga je pridobil v skokih mu-

Vrstni red tekmovalcev v teku na 18 km:

1. HALGERI BRENDEN (Norveška) 1.01:34; 2. TAPIO MAKELA (Finska) 1.02:9; 3. PAAVO LONKILA (Finska) 1.02:20; 4. HEIKKI HASU (Finska) 1.02:24; 5. NILS KARLSSON (Svedska) 1.02:56; 6. MARTIN STOKKEN (Norv.) 1.03:00; 7. NILS TAPP (Svedska) 1.03:35; 8. TAUNO SIPILE (Finska) 1.03:40; 9. GUNNAR OESTBERG (Svedska) 1.03:44; 10. TOIVO OIKARINEN (Finska) 1.04:07; 11. Magnar Estenstad (Norveška) 1.04:26; 12. Mikal Kirkhold (Norveška) 1.04:53; 13. Enar Josefson (Svedska) 1.05:10; 14. Paavo Korhonen (Finska) 1.05:30; 15. Simon Slaatvik (Norveška) 1.05:40; 16. Aulis Siponen (Finska) 1.06;03; 17. Ottar Gjermundshaug (Norveška) 1.06:13; 18. René Mandrillon (Francija) 1.06:48; 19. Federico Detlorian (Italija) 1.06:54; 20. Per Gielten (Norveška) 1.07:40; 21. Hoti Nieminen (Finska) 1.08:24; 22. Kenichi Yamoto (Japonska) 1.08:49; 23. Josef Schneeberger (Avstrija) 1.09:12; 23. Arrigo Dalladio (Italija) 1.09:17; 24. Gerard Perrier (Francija) 1.09:17; 26. Alphonso Supersaxo (Svica) 1.09:38; 27. Sverre Stenersen (Norveška) 1.09:44; 28. Alfred Kroning (Svica) 1.10:12; 29. Hans Eder (Avstrija) 1.10:13; 30. Gunnar Peturson (Islandija) 1.10:30.

Rezultati klasične kombinacije:

1. SIMON SLAATVIK (Norveška) 223.5 - 228.121 - 451.621; 2. HEIKKI HASU (Finska) 207.5 - 240.000 - 447.500; 3. SVERRE STENERSEN (Norveška) 223.0 - 213.335 - 436.335; 4. PAAVO KORHONEN (Finska) 206.0 228.727 - 434.727; 5. PER GJELTEN (Norveška) 212.0 - 220.848 - 432.848; 6. Ottar Gjermundshaug (Norveška) 206.0 - 226.121 - 432.121; 7. Aulis Sipponen (Finska) 198.5 - 226.727 - 425.227; 8. Erri Nieminen (Finska) 206.0 - 218.181 - 424.181; 9. Hans Eder (Avstrija) 209.0 - 211.575 - 420.575; 10. Alfons Supersaxo (Svica) 201.5 213.696 - 415.196.

dil dober upor favoritu Fincu Heikki Hasu, ki je bil četrti v teku in peti v skokih. Slaatvig je bil danes tri minute za Hasujem, vendar ta razlika ni zadostovala in tako je bil Norvežan prvi z naskokom štirih točk. Železničar Slaatvik ni spadal med favorite.

Pred 27 tisoč gledalci je Hjalmar Andersen osvojil drugo zlato medaljo na teh igrah in dokazal, da ima lepa upanja, da bo tudi tretja njegova. Zmagovalec se je boril do konca s Holandcem Van Der Vortoon. Danes je kompletna norveška kraljeva družina ploskala Andersenu, ki je svojim rojakom obljubil, da bo osvojil rekord v številu medalj na eni sami olimpiadi. Jutri bodo namreč tekmovali v drsanju na 10 tisoč metrov.

Sedaj pa še nekaj izjav in vtisov s tekme: Norvežan Brenden, zmagovalec v tekmi na 18 kilometrov, je bil tako obkrožen od novinarjev, fotografov in gledalcev, ki so mu burno ploskali na zadnjem delu proge. Po končanem obleganju je triindvajsetletni šofer, državni prvak na 18 in 30 kilometrov, dejal, da mu je potrebna le še dobra kopelj.

Ko je pridrvel na cilj Sved Bora - Nisse Karlsson, je navdušenje Švedov doseglo zvezde, vse dokler niso izvedeli za njegov čas. Tedaj je zavladalo malodušje.

Največja nada Srednjeevropcev je bil Francoz Benoit Kararra, ki si je po sedmih kilometrih vožnje zlomil smuči.

Predsednik mednarodne smučarske zveze Hodler je izjavil, da je med tekmovanjem bil odličen sneg zaradi mraza prejšnjega večera. «Za Norveško — je rekel predsednik — je današnji dan zelo velik».

Vodja švedske smučarske šole iz Vaalaadalena, Goesta Olander, je med drugim dejal: «Vedeli smo, da so Norvežani dobro pripravljeni za to tekmovanje, a nismo verjeli, da bi bila mlajša federacija norveških tekačev sposobna tako velikih podvigov».

Vodja Svicarjev Feldman: «Zelo sem presenečen zaradi norveške zmage in mislim, da je to največji uspeh v zgodovini norveškega smučanja».

Start za tek je bil pri skakalnici v Holmenkollenu, približno 300 metrov nadmorske višine. Proga se nato dviga in doseže v Froensvollstraokki višino 405 metrov nato rahel sprust do sedmega kilometra, kjer se zopet začne vzpenjati na 400 metrov k Skjennungsaasenu; sledi zopet nekaj spusta in proti dvanajstemu kilometru kratek breg, kjer proga doseže 430 metrov višine. S tem je vzpenjanje končano. Na vrsti je še štiri kilometre ravnine, nato spust do kraja, kjer je bil start. Nastopilo je 88 smučarjev iz 19 držav, med njimi je tudi 24 tedmovalcev za klasično kombinacijo.

ELVEZIO BIANCHI

Vrstni red držav:

		točk
1.	Norveška	74
2.	Avstrija	41
3.	ZDA	34.5
4.	Finska	21
5.	Nemčija	19
6.	Holandska	17
6.	Italija	17
8.	Svica	13
9.	Svedska	6.5
10.	Kanada	3.5
11.	Francija	2
12.	Belgija	1
13.	Japonska	0.5

Drsanje na 1500 metrov:

1. HJALMAR ANDERSEN (Norv.) 2:20.4; 2. VAN DER VOORT (Hol.) 2:21.6; 3. ROADL AAS (Norv.) 2:21.6; 4. ASPLUND (Svedska) 2:22.6; 5. BROEKMANN (Hol.) 2:22.8; 6. Pakkinen (Finska) 2:23; 7. Salomaa (Finska) 2:23.3; 8. Ericsson in Martinsen (Svedska - Norveška) 2:23.4; 10. Lorinc (Madž.) 2:23.7; 11. Sato (Japonska) 2:23.9; 12. Maarse (Nemč.) 2:24. 3; 13. Werket (ZDA) 2:24.3; 14. Holwell (Angl.) 2:24.5; 15. Siene (Norv.) 2:24.8.

Zmagovalci v nedeljo in včeraj:

Ženski veleslalom: BEISER-JOCHUM (Avstrija)
Drsanje 5.000 metrov: ANDERSEN (Norveška)
Tek na 18 km: BRENDEN (Norveška)
Drsanje na 1.500 metrov: ANDERSEN (Norveška)
Klasična kombinacija: SLAATVIK (Norveška)

CARDANI je s težavo branil visok strel CICCARELLIJA, — Levo od vratarja ISPIRO in srednji braniles gostov.

ZMAGA Z 2:0 (2:0). TRIESTINE NI SPRAVILA NA VARNO

Triestina v prvem delu premagala žilavi Como

Plešasti Baldini — ki mu je verjetno žoga v teku dolgih let igranja izpulila lase in pustila le ob straneh glave nekaj redkih kosmičev — je bil v nedeljo najboljši mož Coma, je zaman skušal koordinirati svoj napad. Da ni uspel, je kriva morda napadalna vrsta ali pa je zasluga tržaških branilcev Bellonija, Zorzina in v precejšnji meri Mariuzze.

Como (čeprav neprimerno slabši kot Inter) je v nedeljo ponovil isto predstavo, ki nam jo je pokazal Inter. V prvem polčasu je moral klonil pred Triestino, v drugem pa je privlekel na dan zobe, prevladoval na igrišču, spravil Triestino v neprijeten položaj ter jo včasih celo osramotil. Skratka, v drugem polčasu se je Triestina izgubila: le sence so še begale brez volje sem in tja po igrišču. Kazalo je, da bo Como ponovil, kar se je posrečilo Interju. To se po zaslugi branilcev ni zgodilo. Baldini, režiser napadalnih prodorov, je sredi igrišča inteligentno razdeljeval žoge in tudi ostali igralci niso mnogo zaostajal za njim. Pred golom pa se je vsa stvar razbilnila čestokrat tudi brez zaključnih strelov na gol.

Bilo je nemogoče pričakovati od dveh enajstoric, kot na Como in Triestina, dobre in tehnične igre: vsak je vedel, da bo nervozna preprečila lepo igro. Burja je že itak šibki dvoboj še bolj pokvarila.

Triestina je prešla takoj v napad. Igralci Coma so se otepavali tržaškega napada. Že v prvih minutah je imel Ispiro možnost da pošlje žogo v Cardanijevo mrežo. Ni se še pogleglo razočaranje, ko je Petagna v 4. minuti igre (zasedel je mesto nenadno obolelega Begnija), podal Boscolu, ki je v lepem sprintu pustil za seboj angela varuha in poslal žogo pred nasprotnikova vrata. Curti je skočil in z glavo poslal žogo v desni kot vrat. Cardani pa je le presenečeno opazoval. Ve nadelinje akcije Triestine, ki so bile razmeroma prijetne za oči, toda brezpomembne za dosego cilja, so se razbijale pred obrambo, ali pa so končale z žogo daleč za mrežo. Sele v 31. minuti se je Ispiru, ki je v teku igre zapravil več priložnosti, ponudila prilika, da zviša rezultat. Žogo je z močnim strelom poslal proti mreži, toda Cardaniju je pomagala prečka in žogo odbila v polje, pritekel je Boscolo, ki je samo nastavil nogo in žoga je bila v mreži. To je vse kar bi bilo omembe vredno. Potem nezanimiva tekma brez razburljivih trenutkov.

Na mestu polkrila Triestine je igral tudi Curti, o katerem je bilo že dosti polemike. Ena branilo, drugi kritizirajo. Prvi pravijo, da je počasen, kar drži, drugi pa hvalijo njegovo tehnično igro, kar tudi drži. Tudi v nedeljo je Curti pokazal svojo počasnost, vendar je pokazal tudi svojo nogometno znanje. Njegove podane žoge so do milimetra odgovarjale soigralcem. Ni pa njegova krivda, če se mora Triestina, v pomanjkanju tehnike, zanašati na hitrost. Toda hitrost lahko razvijajo samo svežji igralci, trudnim to ne bo uspelo. To je bilo jasno v drugem delu. K sreči nasprotniki nimajo razen Baldinija dobrih strelcev. Le zahvaljujoč temu, je Triesti a zmagala in si tako priborila dve naravnost dragoceni točki na lestvici ter se dvignila za eno mesto. Za njo sta samo Como in Legnano, tik pred njo pa Atalanta, Lucchese, Udinese in druge, v današnjih prilikah znatno boljše kot Triestina.

Nevarnost za izpad iz lige A je ogromna. D. M.

Nepričakovan uspeh Udinese proti Milanu: 0 0

Udinese je dosegla na stadionu San Siro proti Milanu neodločni rezultat, ki pomeni izredno vlogo. In to iz dveh razlogov: V prvi vrsti je dokaz solidnosti furlanske enajstorice, drugič pa bo točka iz Milana zelo koristila Udinese pri zaključnem polaganju računov. Ta delni uspeh je prišel povsem nepričakovano za vse one, ki niso sledili s pažnjo napredku zadnjega časa pri videmskem moštvu. Tudi današnja tekma je dokazala, da je Udinese v tako slabem položaju edino zaradi nesrečnega razporeda tekem, saj je igrala pred časom kar petkrat zaporedoma na tujem igrišču z moštvi, ki so na najvidnejših mestih. Ta uspeh Udinese je poleg tega še potrdilo, da Milan v letošnji izdaji ni več oni, ki je osvojil poslednje prvenstvo. Njegova igra ni več tako enostavna, jasna in obenem harmonična.

Sportniki iz Vidma so seveda zadovoljni z uspehom, po drugi strani pa že začenjajo skrbeti za tekmo, ki bo čez 14 dni med domačini in Triestino.

Tekma iz Milana praktično nima kronike: bila je neprestano obleganje vrat zdaj na eni, zdaj na drugi strani. Pri tem pa ne ena ne druga enajstorica nista prišli do gola. Morajo pa poudariti, da Udinese ni bila v obrambi, temveč je ves čas obdržala odprto igro. To je najboljši dokaz rednosti in moči furlanske enajstorice. Pozor torej Triestina: Furlani so trenutno močni. Moštvi sta igrali v naslednjih postavah:

MILAN: Buffon; Silvestri, Grosso; Menegotti, Tognon, Lavezzari; Burini, Annovazzi, Nordhal, Liedholm, Frignani.

UDINESE: Brandolin; Vicich, Toso; Moro, Travagini, Bimbi; Mariani, Spartano, Bacci, Soerensen, Castaldo. A. J.

MLADINSKI NOGOMETNI TURNIR V VIAREGGIU

Dinamo izločen

VIAREGGIO, 18. — Po čudovitem tekmovanju so mladi igralci Dinama, ki so nastopili na junjorskem viareškem nogometnem turnirju, vendar dopotovali. Bili so pa tako utrujeni, da so prvo tekmo proti Sampdoriji izgubili. Rezultat je bil 3-1 (1-1). Zagrebčani so igrali dobro v prvem polčasu, ko so zamudili nekaj stoodstotnih možnosti za gol, v drugem delu pa so bili iz znanih vzrokov močno utrujeni ter so podlegli. V napadu je odlično igral Lipušinović, v obrambi pa Gereš. Dinamo je že druga enajstorica, ki je po prvi tekmi izločena iz nadaljnjega tekmovanja.

TEKMOVANJA V HOKEJU NA LEDU

Vodita Švedska in Kanada

OSLO, 18. — V nadaljevanju tekmovanja v hokeju na ledu, je moštvo Združenih držav Amerike danes doseglo svoje tretjo zmago v igri s Finsko. Med snežnim naletom so Američani kakor podivjani plesali po igrišču in dosegli visok rezultat 8:2 (1:0, 6:0, 1:2).

Še mnogo bolj porazno je podlegla Poljska hokejskemu moštvu Kanade. Kanadski prvaki v hokeju so postavili naravnost k. o. poljsko moštvo, kateremu ni uspelo zabiti niti častnega gola. Rezultat 11:0 (3:0, 3:0, 5:0).

Prav tako se je izkazala tudi Švica proti Norveški, ter z rezultatom 7:2 (4:0, 2:2, 1:0) zabeležila tretjo zaporestno zmago.

Svedska je potolkla Nemčijo 7:3 (3:2, 0:0, 4:1).

Svedska	4	0	37	8	8
Kanada	3	0	39	4	6
Svica	3	0	25	5	6
Češkoslovaška	3	0	20	3	6
Z. D. A.	3	0	19	6	6
Norveška	0	4	6	20	0
Nemčija	0	4	7	36	0
Finska	0	4	7	42	0
Poljska	0	4	6	42	0

OSLO, 18. — Najboljše čase pri treningu v bobu štirih so danes dosegli Svicarji in Američani. Svicarska četvorica je zabeležila čas 1.16,65. Na drugem mestu je bila ameriška ekipa štev. 1 in švicarska štev. 3, ki sta dosegli enak čas, to je 1.17,06. Italijani so dosegli čas 1.20,74 in 1.20,03.

Število točk, ki so jih posamezne države dosegle doslej, je naslednje (po neuradnem poročilu ob 20. uri): Norveška 74; Avstrija 41; ZDA 34.5; Finska 21; Nemčija 19; Italija 17; Nizozemska 17; Svica 13; Svedska 6.5; Kanada 3.5; Francija 2; Belgija 1; Japonska 0.5 točke.

Dvojci na 1.500 metrov so se plasirali kakor sledi:

1. HIALMAR ANDERSEN (Norveška) 2.20,4; 2. WIM VAN DER VOORT (Holandska) 2.20,6; 3. ROALD AAS (Norveška) 2.21,6; 4. KARL ASPLUND (Svedska) 2.22,6; 5. KEES BROEKMAN (Holand.) 2.22,8; 6. Lauri Parkinnen (Finska) 2.23,0; 7. Kauko Salomaa (Finska) 2.23,3; 8. Ivar Martinsen (Norveška) 2.23,4; 9. Sigvar Ericsson (Svedska) 2.23,4; 10. Ferenc Lorinc (Madžarska) 2.23,7.

Drobci z olimpiade

Opazovalci so ugotovili, da so Norvežani neverjetno kavalirski: navdušeno nanireč ploskajo svojim bivšim vojnim nasprotnikom. Nemcem in Japoncem, kadarkoli se ti posebej uveljavijo. In Japonci, je omenil starejši opazovalec, se znajo v resnici uveljaviti. Na prvih olimpijskih tekmovanjih leta 1932 v Lake Placidu je eden izmed Japoncev zletel naravnost na tribuno. Kaj bo šele leta 1946!

Svetovni prvak iz leta 1950, Finec Heikki Hasu se neverjetno plaši deklet. Isti opazovalci kakor zgoraj trdijo, da zaradi slabih izkušenj v letu 1950, ko ga je v Lake Placidu obkolili kup deklet in zaradi česar ga je zaročenka pričakala doma s hokejsko palico v roki.

Hasu je med najpopularnejšimi športniki na Norveškem in favorit na današnji progi 18 kilometrov.

Vedno isti opazovalci na olimpiadi svetujejo: Kadilci, do prihodnjega leta se navadite na pipe ali cigare, da si boste vsaj dlani lahko grели.

NEW HAVEN, 18. — Plavači yaleke univerze so danes ponovno pokazali svojo visoko vrednost. Postavili so nov svetovni rekord v štafeti 4 x 200 yardov prosto s časom 7:40.9. Kot znano, so isti tekmovalci včeraj popravili tudi svetovni rekord na 4 x 200 metrov prosto s fenomenalnim časom 8:29.4. — Za Yale so plavali: Wayne Moore, James Mc Lane, Donald Sheff, Frank Chamberlain.

VIAREGGIO, 18. — Tretji dan izločilnih tekem mednarodnega mladinskega nogometnega turnirja je prinesel nadaljnji dve zmagi Italijanom. Enajstorica Bologne je premagala First z Dunaja 1-0 (0-0); Milan pa je zmagal proti Muenchenu z razliko 4-0 (2-0).

Vrstni red za specialni slalom

I. SKUPINA:

1. Rollum (Norv.); 2. Mattis (Franc.); 3. Eriksen (Norv.); 4. Couttet (Franc.); 5. Solander (Svedska); 6. Georges Schneider (Svica); 7. Rubi (Svica); 8. Spiess (Avstr.); 9. Pravda (Avstr.); 10. Berge (Norv.); 11. Othmar Schneider (Avstr.); 12. Zeno Colò (Italija); 13. Senger (Avstr.); 14. Silvio Alvarà (Italija); 15. Reddish (ZDA); 16. Brooks - Dodge (ZDA); 17. Buman (ZDA); 18. Dahlamn (Svedska).

II SKUPINA:

19. Ermanno Nogler (Italija); 20. Igaya (Jap.); 21. Hjeltnes (Norv.); 22. Nilsson (Svedska); 23. Sanglard (Franc.); 24. Richardson (Kan.); 25. Perren (Svica); 26. Obermueller (Nemčija); 27. Albino Alvarà (It.); 28. Mulej (Jug.); 29. De Huertas (Franc.); 30. Nagel (ZDA); 31. (ne bo startal); 32. Stefe (Jug.); 33. Klein (Nemč.); 34. Mizugami (Jap.); 35. Griffin (Kan.); 36. Boyagis (Angl.); 37. Schwaiger (Nemč.); 39. Robinson (ZDA); 30. Frederiksson (Svedska).

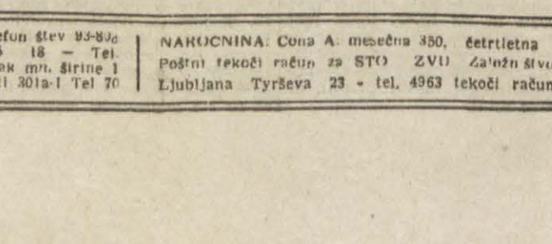

Couttet je priznano najelegantnejši smučar leošnje olimpiade.

SPOMLADANSKI DEL NOGOMETNEGA PRVENSTVA ISTRSKEGA OKROZJA

Nepričakovane zmage Solin in Umaga

Povratni del nogometnega prvenstva Istrskega okrožja se je pričel s presenečenji. V Kopru je enajstorica Solin, zasluženo zmagala nad Meduzo, večina igralcev katere je ob priliki zapore blokov ostala neodgovorno in neopravičljivo v Trstu. Izola je v nedeljo dosegla visoko zmago nad Brtoniglo z 9:0. Tudi Piran ni zaostajal in je zabil Novemu gradu štiri gole.

Strunjan je v drugič kapituliral na lastnem igrišču. Prvič proti z Izolo, v nedeljo pa proti Umagu.

Proti Aurori so Partizanovi napadalci zapravili toliko ugodnih prilik, da je končno koprskemu moštvu z enim posrečenim golom uspelo doseči nepričakovano zmago. Partizan je utrujen.

Po večmesečnem postu je končno tudi enajstorica Buj (zahvaljujoč se zelo slabemu in na pol poplavljenemu igrišču) dosegla zmago. Zrtev je bila enajstorica Rdeče zvezde ki ni zapustila slabega vtisa.

Rezultati XII. kola: V Kopru: Soline-Meduza 1:0, v Srtunjanu: Umag-Strunjan 1:0, v Bujah: Buje-Rdečá zvezda 4:0, v Kopru: Aurora- Partizan 1:0, v Izoli: Izola-Brtonigla 9:0, v Sv. Luciji: Piran Novi grad 4:0.

Lestvica: Izola 24 točk. Piran 22, Umag, Partizan in Soline 14, Strunjan 13, Aurora 12, Meduza 11 Brtonigla 7 Rdeča zvezda 5, Buje in Novi grad 4.

PNS

Današnji zmagovalec ZENO COLO' v zanj karakteristični drži

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16,30: «Montekristov meč», G. Montgomery.
Excelsior. 16.00: «Rudniki kralja Salomona», S. Granger.
Nazionale. 15.30: «Zadeva Paradine», G. Peck in A. Valli.
Fenice. 16.30: «Mekslikanski zaliv», J. Garfield.
Filodrammatico. 16.00: «Zarota odpadnikov», G. Mc Ray.
Arcobaleno. 16.00: «Mož, iz daljnih krajev», B. Donlevy.
Astra Rojan. 16.30: «Mož iz Eiffelovega stolpa», Ch. Laughton.
Alabarda. 16.00: «Vročična ljubezen» A. Gali in F. Aznoul.
Armonia. 15.30: «Nevarna spremljevalka», D. Butter.
Ariston. 14.00: «Beli stolp», Alida Valli.
Aurora. 15.00: «Polkovnik Hollister», G. Cooper.
Garibaldi. 15.15: «Napad na poštni vlak», A. Smith.
Ideale. 15.30: «Winchester 73», J. Stewart.
Impero. 15.30: «O.K. Nerona», W. Chiari in S. Pampanini.
Italia. 16.00: «Zaročenec za dve», B. Hutton.
Kino ob morju. 16.00: «Sanje ljubimca», A. Todd.
Moderno. 16.00: «V sanjah v raju», G. Brooks in Gasmann.
Savona. 15.00: «Dovoljeno vstopiti?», C. Webb.
Viale. 16.00: «Lastnik plavžev».
Vittorio Veneto. 15.30: «Neznana žena», Y. Allyson.
Azzurro. 16.00: «Bled obraz», B. Hope.
Belvedere. 16.00: «Kresnica», J. Mc. Donald.
Marconi. 16.00: «Oko za oko», V. De Carlo.
Massimo. 16.00: «Pustolovec iz New Orleansa», E. Flynn.
Novo cine. 16.00: «Gaskonjski kadet», Tognazzi.
Odeon. 16.00: «Jim iz džungles», J. Weissmuller.
Radio. 16.00: «Ujetnica Stev. 17», June Havog, J. Russell.
Vittoria. 15.00: «Sedaj te ljubim», Alida Valli.
Venezia. 15.30: «Gun Hole», R. Mitchum, R. Scott.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

TOREK, 19. februarja 1952

7.00, 13.30, 19.30 in 23.05 Poročila. 13.45 Lahka glasba. 14.00 Igra orkester RJCT. 14.35 Slovenske narodne poje F. Senegačnik in Tone Kozlevčar. 18.00 Nekaj orientalske glasbe. 18.15 Kulturni prog ed. 18.30 Jugoslovanske pesmi in plesi. 20.00 P. Mascagni: «Prijatelj Fritz» — opera v 3. dej. 23.10 Glasba za lahko noč.

TRST II.

7.15 Poročila. 7.30 Jutranja glasba. 11.30 Glasba iz revij. 12.10 Za vsakega nekaj. 12.45 Poročila. 13.00 Glasba po željah. 14.00 Poročila. 17.30 Plesna glasba. 18.15 Šoštakovič: Simfonija št. 1. 19.42 Folklorni plesi. 19.10 Operni duети in zbori. 19.30 Lahke melodije. 19.45 Poročila. 20.00 Slavni pianisti in violinisti. 20.45 Saint Saens: Karneval živali. 1.00 Heyerdahl: Kon Tiki, dramatizirana povest, 4. nadaljevanje. 22.00 Gounod: Faust, 4. dejanje. 22.45 Vesela glasba. 23.00 Romance. 23.15 Poročila.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba. 11.45 Plošče. 12.15 Pesmi. 13.30 Melodična mavrica. 14.25 Francoske pesmi. 17.30 Iz angleških koncertnih dvoran: Dvoržakova glasba. 18.45 Plesna glasba. 19.15 Klavirski kvartet. 19.30 Orkester. Vodi Eric Madrighera. 20.30 Na dan z avtorjem! 20.45 Glasbeni variete. 22.00 Pregled mednarodnih prizorov glasbe. 23.30 Plesna glasba.

POSLALI SMO NA OGLED IN V PRODAJO

"SLOVENSKI JADRAN"

BOGATO ILUSTRIRAN IN VSEBINSKO ZELO PESTER SLOVENSKI TEDNIK, KATEREGA LAHKO NAROČITE NA

UPRAVI "PRIMORSKEGA DNEVNIKA"

TRST - ULICA SV. FRANČIŠKA ŠT. 20

V PRODAJI JE PRI VSEH RAZPRODAJALCIH ČASOPISOV

Celoletna	naročnina	L 1000.—
Polletna	naročnina	L 500.—
Četrtletna	naročnina	L 250.—
Posamezni	izvod	L 20.—

NA ŠAHOUSKEM KONJIČKU PO KRASU

FRANCE MAGAJNA

Pisatelj pravi - iz razumljivih razlogov - da bi se rad sestal s tržaškimi uredniki - Kot čitatelji že vedo, se mu bo želja uresničila. Medtem pa pripoveduje zelo nezanimiv pomenek z urednikom Martinom ob lončku turške cikorije - Upamo, da mu čitatelji ne bodo verjeli, temveč se rajši veselili tistih dveh besed, ki so zapisane ob koncu današnjega nadaljevanja: da bo namreč jutri teh protikrašev skih zgodb konec.

14.

Take in podobne stvari sem premišljeval, ko sem sedel na vrhu bresta. Polno bridkosti je bilo moje srce in vendar sem občutil domotožje po Trstu, čeprav ne po Tonči in njenih kosteh. Rad bi se znova sestal z uredniki naših listov, s katerimi sem se včash tako ljubeznivo grdo gledal. Take lepe in poučne pomenke smo imeli, da so se nepristranski poslušalci bolj veselili, kot če bi gledali pasje boje na ulici.

Zlasti sem rad polemiziral z Martinom, ki je urednik Zlate trobente, ki izhaja kadarkoli utegne, in mrcvari naše mlade poete. Urednike sem včasih krivično sodil. Domneval sem, da so svojo hudobijo podedovali po tistih prednikih, ki so umrli v prisilnih delavnicah. Kje bi mogli drugače tako neusmiljeno postopati z mladimi literati. Nemogoče je, da bi se mogli kar za pultom nalesti tako hudih srčnih hib.

Povabil sem pred leti urednika Martina na lonček turške cikorje. In ko sva sedela za okroglo mizico in mešala z malo žličko po dnu lončka, ker sva iz prejšnjih izkušenj vedela, da je včasih na dnu ščepec sladkorja, sem vprašal po ovinkih:

«Povej mi, prijatelj moj ljub, zakaj ste uredniki tako brezsrčni?»

«Kako to misliš?»

«Zakaj ste tako neusmiljeni do novokaležih pesnikov, ki se porajajo, recimo, v Reški dolini ali kod drugod v bližini? V kolikor jih nekaj poznam, vem, da imajo dobre namene».

«In zato gotovo misliš, da dobri nameni posvečujejo sredstva. Čakaj, da ti nekaj pokažem. Boš od blizu videl, kako se nam godi!»

Razburjeno je segel v notranji žep in položil na mizico šop različnih listin, rokopisov, živinskih potnih listov, zastaranih loterijskih srečk in podobne literature.

«Na, tole beri in beri lepo na glas, da bodo tudi bralci po deželi slišali!» Pomolil mi je pred nos največje od vseh pisem.

Vzamem iz ovojnice nekaj listov, tako lepo popisanih v stampatelu, da bi jih bil najizbirčnejši stavec vesel. Berem glasno in z največjo skrbjo, da bi ne prezrl akcentov in ločil.

«Cenjeni gospod urednik!»

«Saj je lepo», sem rekel in prekinil branje. «Fant se izraža zelo vljudno, čeprav je v zmoti, ko ti pravi 'gospod'».

Vrag te zvemi — beri naprej!»

«Cenjeni gospod urednik! Priloženo boste našli mojo zadnjo pesmico, ki sem jo bil zložil pred nekaterimi dnevi. Našim fantom in dekletom zelo ugaja, saj jo pojejo že mnogo let! Prepričan sem, da bodo čitatelji zelo veseli, ko jo bodo brali. Ko jo boste priobčili, boste naredili veliko dobroto milemu narodu, ki take pesmice pred jedjo in po jedi rad poje. Honorar pošljite na spodaj navedeni naslov. Pesmica se glasi:

«Rože je na vrtu plela,
pela pesemco glasno....»

«Cuj, ampak», sem se znova prekinil.

«Nič ampak! Beri naprej, pravim! Pozneje se bova pomenila tudi o tvojih brihtnih ampakih».

Bral sem naprej vrsto kitic in nazadnje odkril bridko dejstvo, da «njega od nikoder ni», čeprav bi moralo vsako zdravo dekle vedeti, da je to presneto majhna škoda.

Martin je zlobno gledal predse. Pomežikoval je s trepalnicami, kakor da je živčen.

«No, in kaj si «pesniku» nato odgovoril?» sem vprašal sočutno.

«Ko bi bila skupaj bi telebana pošteno premikastil in mu zravnal rebra, tako sem pa samo uredniške škarje prelomil na dvoje. Potem sem mu pisal in se našel v novi stiski. Če bi dal duška svojemu razpoloženju, bi bil fant pošteno užaljen in bi odpovedal naročnino. Takrat bi privihral nadme naš upravnik, ki je kakor grmeči bog. Moral sem biti vljuden, kar je za urednika nezaslišana lastnost. Približno takole sem mu odgovoril:

«Spoštovani prijatelj! Vaša pesmica nas je globoko ganila, ker je zares lepa. Radi bi jo priobčili pa se bojimo nekega Simona Gregorčiča, ki trdi, da je pesem njegova. Upamo, da boste razumeli našo stisko in nam oprostili. Z odličnim spoštovanjem itd».

«In s tem je bila zadeva končana, kajneda?»

«Kaj še! Če butcu ne poveš takoj od začetka vse, kar imaš na srcu, te gnjavi kar naprej kakor revmatizem. Preden je preteklo osem dni, sem že imel v rokah njegov odgovor. Nal Tukajle ga imam. Beri!»

In berem: «Cenjeni gospod urednik!» Mojo pesemco le brez skrbi priobčite. Ni vzroka, da bi se bali Simona Gregorčiča, ker popolnoma za gotovo vem, da je umrl pred mnogimi leti!»

Prasnil sem v smeh.

«Oh, ti se lahko smeješ, mar je tebi trpljenje urednikov!»

«Oprosti, saj se ne smejem tebi. In kako si potem to zabavno zgodbo zaključil?»

(Konec jutri)

Glavni urednik BRANKO BABIC — Odg. urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO ULICA MONTECCHI št. 6, III nad. — Telefon štev. 93-809 in 94-638 — Poštni predal 502 — UPRAVA ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefonska št. 73-38 — OGLASI: od 8.30 12 in od 15 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm. širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II. Tel 11 32 Koper, Ul Battisti 30/a-I Tel 70

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega mozemskega tiska Ljubljana Tyrševa 23 - tel. 4963 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. TRST.